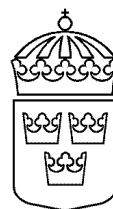

Riksdagens protokoll 1998/99:84

Torsdagen den 22 april

Protokoll
1998/99:84

Kl. 12.00 – 13.32
14.00 – 15.01

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 april.

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1998/99:229

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:229 av Marianne Andersson om högre utbildning i Västra Götaland.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 4 maj 1999.

Skälet till dröjsmålet är beredningen inom departementet.

Stockholm den 19 april 1999

Thomas Östros

Interpellation 1998/99:237

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:237 av Beatrice Ask om studerandes yttrandefrihet.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 april 1999.

Skälet till dröjsmålet är beredningen inom departementet.

Stockholm den 19 april 1999

Thomas Östros

Interpellation 1998/99:242

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:242 av Tomas Högström om optikerutbildningen.

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 23 april 1999.

Skälet till dröjsmålet är beredningen inom departementet.

Stockholm den 19 april 1999

Thomas Östros

3 § Svar på interpellation 1998/99:248 om olagliga överlåtelse av hyreskontrakt

Anf. 1 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Anders Ygeman har uppmärksammat handeln med svarta hyreskontrakt och ställt en rad frågor till mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att komma till rätta med problemet. Jag är helt överens med Anders Ygeman om att svarshandeln är ett allvarligt problem, som måste bekämpas kraftfullt.

Enligt gällande rätt är det straffbart för både hyresvärd och hyresgäst att kräva ersättning av någon för att överlåta hyresrätten till en bostadslägenhet.

Först och främst vill jag betona de rättsvårdande myndigheternas ansvar för att bekämpa den svarta handeln med lägenheter. Det är i första hand en uppgift för polisen att ingripa mot förfarandet. Det kan på goda grunder antas att det i vissa fall finns ett samband mellan den här verksamheten och annan organiserad brottslighet. Jag avser att i lämpliga sammanhang ta upp de här frågorna vid mina kontakter med företrädare för polis- och åklagarväsendet. En ökad polisiär aktivitet kan behöva innefatta en kartläggning av vilken omfattning handeln har och hur den bedrivs. Mot den bakgrunden anser jag inte att det finns anledning att ta något initiativ till en sådan utredning som Anders Ygeman har begärt.

Förbudet mot att ta betalt för en hyreslägenhet finns bl.a. för att förhindra att en hyresgäst tvingas betala någon annan ersättning för lägenheten än hyran. Endast hyra som är skälig enligt hyreslagens bruksvärdesregel får tas ut.

Bruksvärdesregeln innebär att hyresnivåerna i viss utsträckning är reglerade. Det är då begripligt – även om det självklart inte är acceptabelt – att det på orter där det råder bostadsbrist kan uppstå en olaglig handel med lägenheter. Som Anders Ygeman själv konstaterar är det bl.a. därför viktigt att komma till rätta med bostadsbristen. Det kan främst ske genom att byggandet av hyreshus ökar. För att säkerställa att det finns incitament för fastighetsägare att producera nya hyreslägenheter bör hyreslagens regler om hyrorna vara utformade och tillämpas på ett sätt som i tillräcklig utsträckning speglar allmänna värderingar av lägenheterna. Regeringen avser att inom kort låta utvärdera hur hyreslagens bruksvärdessystem har fungerat. Utvärderingen skall ligga till grund för ett ställningstagande till om några ändringar behövs och i så fall vilka.

Som Anders Ygeman säger i sin interpellation förekommer det att olagliga överlåtelse av hyresrätter sker genom s.k. skenbyten. Det lär vidare vara vanligt att priset reduceras vid köp av en bostadsrätt eller ett småhus om en hyreslägenhet erbjuds som bytesobjekt.

En hyreslägenhet får enligt lagstiftningen emellertid inte utan vidare användas för byte till annan bostad. Det krävs att hyresvärden har samtyckt till bytet eller att hyresnämnden har lämnat tillstånd till åtgärden. Om en hyresvärd misstänker att ersättning i någon form har betalats kan värden vägra att gå med på bytet. Frågan om tillstånd till bytet kan då komma att prövas av hyresnämnden. Hyresnämnden skall inte lämna tillstånd till bytet om hyresgästen har begärt särskild ersättning för lägenheten vid bytet. Visserligen är det, som Anders Ygeman anger, hyresvärdens sak att visa att en sådan ersättning har begärts. Vilket bevis-

krav som då bör ställas på hyresvärden måste dock rimligen bero på omständigheterna.

Anders Ygeman har föreslagit att ett särskilt skälighetsrekvisit införs i lagen. Enligt förslaget skulle bevisbördan gå över på bytesparterna i de fall då bytet är "uppenbart oskäligt". För att få bytet godkänt i hyresnämnden skulle den frånträdande hyresgästen i sådana fall vara tvungen att göra det troligt att det faktiskt är fråga om ett byte utan ersättning. Jag tycker inte att detta är en framkomlig väg. Ett byte kan inte gärna vara "uppenbart oskäligt" för att den som lämnar en lägenhet som har ett högre värde på den svarta marknaden avstår från att utnyttja det värdet. Utgångspunkten i lagen måste vara att parterna följer reglerna och att den som påstår något annat får visa det.

I de fall då hyresgästen vill byta sin lägenhet mot ett småhus eller en bostadsrätt är det givetvis svårare än annars för hyresvärden att visa att en särskild ersättning har begärts eller betalats. Det ligger emellertid också i sakens natur att en hyresvärd bara skall kunna förhindra ett byte om det finns goda skäl för det. I sådana fall då det inte kan klarläggas att priset på bostadsrätten eller småhuset på ett olagligt sätt har påverkats av att en hyreslägenhet har lämnats som byte bör därför tillstånd ges till bytet. Om så inte skedde, skulle hyresgästernas bytesrätt urholkas.

Anders Ygeman tar vidare upp frågan om lägenhetsregistret och att ett eventuellt framtida bostadsrättsregister bör kunna användas för kontroll av byten och andrahandsuthyrningar och för information om bostadsrätters marknadsvärde m.m. Lägenhetsregistret, som hittills bara har förts försöksvis på vissa orter, har tillkommit för att möjliggöra registerbaserad folk- och bostadsräkning. Ändamålet med registret är alltså främst att säkerställa statistik. Vilka ändamål ett eventuellt framtida bostadsrättsregister kan komma att få är det för tidigt att uttala sig om. Frågan om ett sådant register bör införas bereds för närvarande inom Justitiedepartementet. Jag är mot den bakgrunden inte beredd att nu ge Anders Ygeman några definitiva svar på hans frågor i denna del. Jag vill emellertid understryka att den offentliga kontrollen inte får bli så omfattande att den kommer i konflikt med den personliga integriteten.

En annan fråga som Anders Ygeman tar upp rör mäklares och andras roll vid lägenhetsaffärer. En fastighetsmäklare som hjälper till med en olaglig överlåtelse av en hyreslägenhet kan straffas för det. En sådan mäklare handlar vidare i strid med god mäklarsed. Det kan medföra att mäklarens registrering hos Fastighetsmäklarnämnden återkallas. Mäklaren kan också bli skyldig att ersätta eventuell skada som uppkommit för köparen. Jag har svårt att se att det finns något behov av ytterligare sanktioner. I sådana fall då lägenheten förmedlas av någon annan än en fastighetsmäklare finns inte samma samhällskontroll. Detta har regeringen uppmärksammat, och det ingår i det uppdrag som Boendesociala beredningen har. Beredningen skall bl.a. undersöka förekomsten av oseriösa bostadsförmedlare och lämna förslag om åtgärder mot sådana. Jag vill avvakta beredningens förslag innan jag uttalar mig om vilka åtgärder som kan vara lämpliga.

Som Anders Ygeman konstaterar är det i dag svårt för polisen att få kännedom om olagliga lägenhetsaffärer. Även om den som har köpt en lägenhet inte riskerar något straff kan han, om det blir känt att han i samband med ett skenbyte har köpt lägenheten av en tidigare hyresgäst,

Prot. 1998/99:84
22 april

*Svar på
interpellationer*

ibland förlora besittningsskyddet till lägenheten. Anders Ygeman föreslår att den som medverkar till att en svart affär kommer till myndigheternas kännedom skall få behålla lägenheten. Det är emellertid att märka att enligt gällande rätt bryts besittningsskyddet endast om hyresförhållandet har tillkommit genom vilseledande uppgifter från den hyresgäst som har tillträtt lägenheten.

Anf. 2 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka justitieministern för svaret. Justitieministern avvisar samtliga mina förslag, redovisar inga egna förslag till åtgärder och avvisar behovet av en utredning. Detta tyder på att justitieministern är nöjd med dagens ordning och menar att problemet inte är större än att det kan lösas med de medel som i dag står till buds.

Jag hoppas att jag har missförstått justitieministern på denna punkt och frågar därför: Är justitieministern nöjd med dagens situation? Tror justitieministern att det går att lösa problemet utan ytterligare åtgärder?

Herr talman! Jag efterlyser i min interpellation en utredning om den svarta marknadens utbredning. Trots idogt sökande och kontakter med Fastighetsägareförbundet och olika rättsvårdande myndigheter har jag inte funnit någon skattning av problemets storlek eller omfattning. Jag vill därför ta tillfället i akt och fråga justitieministern om hennes och Justitiedepartementets uppfattning. Hur stort tror ministern att problemet är? Vilken omfattning har svartmarknaden? Hur stor andel av dem som flyttar till en hyresrätt i Stockholms innerstad har fått sitt hyreskontrakt via de legitima kanalerna?

Hur skall de rättsvårdande myndigheterna kunna spana på ett brott som de aldrig får vetskap om – ett brott där både säljarna och köparna har ett gemensamt intresse av att hålla myndigheterna borta? Det finns ingen allmän registrering av överlåtelser av hyreskontrakt eller byten. Det finns ingen allmän bokhållning över vilka som bor i en lägenhet. Det finns ingen skyldighet för värdarna att tillhandahålla eller lagra dessa uppgifter. Därmed finns det inte heller någon möjlighet för rättsvårdande myndigheter att kontrollera överlåtelser eller upptäcka brott.

Resultatet blir därefter. Under de senaste tio åren har inte mer än elva överträdelser lagförts. Vid en flyktig genomgång har jag inte kunnat konstatera ett enda fall där lagföringen varit ett resultat enbart av de rättsvårdande myndigheternas arbete. Elva dömda på tio år, och såvitt jag har erfarit har ingen av dessa fällande domar haft polisiärt spaningsarbete som grund.

Är detta ett tillfredsställande resultat? Skall vi blunda för att svartmarknaden breder ut sig? Vilken effekt får detta magra resultat för tron på rättssamhället och tron på möjligheten att få en lägenhet via bostadsförmedlingen?

Herr talman! En annan fråga i sammanhanget är möjligheten för dem som tvingas att betala för en hyresrätt att få tillbaka sina pengar. Justitieministern menar att grundregeln är att hyresgästen har denna möjlighet då den tillträdande hyresgästen inte lämnat vilseledande uppgifter till värden. Detta förhållande kompliceras dock av Fastighetsägareförbundets standardkontrakt, där såväl den tillträdande som den frånträdande hyresgästen får försäkra att ingen överlåtelssumma förekommit. Därmed har den tillträdande hyresgästen uppträtt vilseledande mot värden och där-

med kommer hyresgästen att tappa besittningsskyddet om han anmäler den svarta överlåtelsen till de rättsvårdande myndigheterna. Är justitieministern beredd att vidta åtgärder för att förändra detta förhållande?

Herr talman! Justitieministern berörde frågan om svarta överlåtelser som ligger inom ramen för det direktiv som getts till den boendesociala beredningen. Det gäller den oseriösa bostadsförmedlingen, men direktiven omfattar inte svartöverlåtelser som sker då värden kräver betalt för att upplåta en hyresrätt. Inte heller omfattar direktiven den svarthandel som sker genom byten eller skenbyten.

Vi kan konstatera att det saknas kvantifiering av problemets storlek. Vi kan konstatera att de åtgärder som i dag står till buds uppenbarligen inte fungerar, då knappast någon straffas, och vi kan konstatera att problemet växer, främst i våra större städer. Mot bakgrund av detta vore det naturligt att vidta åtgärder mot svarthandeln. Saknar departementet det nödvändiga beredningsunderlaget borde frågan beredas genom att en utredning tillsätts eller genom att den boendesociala beredningen ges tilläggsdirektiv. Frågan kvarstår därmed: Tänker justitieministern bidra till att utreda frågan och vidta nödvändiga åtgärder?

Anf. 3 STEN ANDERSSON (m):

Herr talman! Jag förstår att Anders Ygeman är mycket missnöjd med sitt svar. Svaret var faktiskt mycket magert med tanke på de frågor han hade ställt. Det hade kanske varit trevligt om han hade lyckats uppbåda lika många från massmedierna som lyssnat på den här debatten som han fick utrymme i tidningarna häromdagen.

Jag skall citera en bit ur svaret: "Som Anders Ygeman själv konstaterar är det bl.a. därför viktigt att komma till rätta med bostadsbristen. Det kan främst ske genom att byggandet av hyreshus ökar. För att säkerställa att det finns incitament för fastighetsägare att producera nya hyreslägenheter bör hyreslagens regler om hyrorna vara utformade och tillämpas på ett sätt som i tillräcklig utsträckning speglar allmänna värderingar av lägenheterna. Regeringen avser att inom kort låta utvärdera hur hyreslagens bruksvärdessystem har fungerat."

Herr talman! Detta citat ur justitieministerns svar kan i stora delar hämtas ur Moderaternas partiprogram. Det tackar vi för.

Stora delar av de problem som finns i Stockholm är faktiskt Anders Ygemans eget parti skuld till. Man vill inte förstå att om det inte finns några ekonomiska incitament eller om incitamenten minskar, blir det ingenting byggt heller. De som har pengar väljer då att investera i annat som ger bättre avkastning.

Vi såg för en tid sedan en dom från Hyresnämnden i Stockholm om Oxtorget, där man i efterhand sänkte tidigare överenskomna hyror. Detta har enligt byggare inneburit att de i dag kan få svårt att låna pengar, därför att de intäkter de hade räknat med riskerar att utebli. Då blir effekten att det byggs ännu mindre.

Anders Ygeman pratar om skälighetsrekvisit. Han vill alltså att en människa som har bytt sin lägenhet utan svarta pengar skall bevisa att det inte har förekommit svarta pengar. Hur skall man göra det i praktiken? Det vore ganska intressant att få reda på det.

Jag undrar om inte Ygeman är ute efter att man inte skall tillåta byten av lägenheter. De skall gå till någon central bostadsförmedling. Den

familj som växer eller den som minskar därför att barnen flyttar hemifrån skall inte kunna använda sin lägenhet som byte. Det är en princip som har tillämpats sedan lång tid tillbaka. Men jag anar mellan raderna att det är det som Anders Ygeman i dag vill förbjuda. Jag kan garantera att han kommer att få *mycket* stora problem, framför allt politiska.

Herr talman! Jag har en undran. I Sverige är ändå de flesta bostäder antingen bostadsrätter eller villor/egna hem. Där har vi, avseende debatten om marknadshyror, en helt marknadsberoende boendekostnad. Det fungerar. Jag tror t.o.m., om jag inte är felinformerad, att Anders Ygeman och de flesta andra politiker bor just i sådana boendeformer. Men man pratar mycket om den boendeform man inte själv bor i.

Till sist, herr talman, vet jag att det är Anders Ygeman som har interpellat, men jag vill ändå ställa en fråga till statsrådet. Hon säger: "Det kan på goda grunder antas att det i vissa fall finns ett samband mellan den här verksamheten och annan organiserad brottslighet." Var finns bevisen för det?

Anf. 4 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Stockholms bostadsmarknad är inte lätt. Mina tidigare erfarenheter som fastighetsborgarråd och ordförande i Storstockholms bostadsförmedling har lärt mig det.

Jag har också förstått en annan sak, nämligen att en del ideologer, vare sig de kallar sig vänsterpartister, kommunister eller i vissa fall socialdemokrater, älskar bristsituationer, som kan motivera politiska ingrepp för att styra de enskilda människornas konsumtion så att den stämmer överens med respektive ideologi. Regleringen av bostadsmarknaden från byggplanering till inflyttning ger otaliga exempel på sådana ambitioner. I spåren följer svarta marknader och andra skumraskaffärer, ända upp i samhällets högsta kretsar, vilket vi fått exempel på på alltför nära håll.

I Stockholm utnyttjade den tidigare majoriteten de kommunala bostadsföretagens hyresledande roll. Man sänkte hyrorna på ett uppmärksammat bygge till en så låg nivå att fastigheten inte gick runt ekonomiskt. Detta har medfört att ingen annan byggare vågat bygga nya hyresbostäder inför risken att rättsliga instanser, med hänvisning till lagstiftningen om jämförelse med kommunala bostäder, skulle undanröja den ekonomiska basen för respektive projekt.

Resultatet har blivit att i den mån det byggs bostäder i Stockholm är det bostadsrätter. Länsstyrelsen har beräknat att för 1999 förväntas 87 hyresrätter bli byggda i Stockholms stad. Antalet bostadsrätter beräknas till 1 019 stycken.

Den tidigare majoriteten försökte få fram fler hyresrätter genom att försöka hindra byggandet av bostadsrätter med hjälp av krav på markanvisning och tomträttsupplåtelser. Med sådana aktiviteter, där man först vidtar sådana bestämmelser att det inte byggs hyresrätter och därefter säger nej till bostadsrätter, blir naturligen nybyggandet helt strypt. Och de svarta marknaderna breder ut sig i spåret av sådana bestämmelser. Det är genom att få ett nytillskott av bostäder som vi kan bringa balans på bostadsmarknaden.

Stockholms bostadsmarknad har hamnat i en mycket besvärlig situation beroende på den gångna mandatperiodens förda politik. Anders Ygeman borde ha varit aktiv tidigare och riktat sin aktivitet mot Social-

demokraterna och deras stödpartier i Stockholms fullmäktige. Att nu föreslå ytterligare politisk kontroll och styrning av enskilda människors boende ger inte en enda ny bostad, utan öppnar bara för nya svarta marknader, nytt fusk och ”ohederliga pengar” i byggandet och boendet.

Ibland får man intrycket av att bara nya byråkratiska bestämmelser infördes skulle alla kunna bo i Stockholms innerstad. Jag menar att det är nära nog svek och lurendrejeri att uttala sig på ett sådant sätt att den bostadssökande allmänheten får uppfattningen att alla skulle kunna få en bostad i Stockholms innerstad. Det är endast balans mellan utbud och efterfrågan som kan undanröja basen för svarta marknader.

Det är mycket i interpellationen som är förvånande och märkligt. Särskilt förvånande är det att Ygeman vill införa något slags klagandeskatt på den som utnyttjar sina lagliga möjligheter att få tillbaka svarta pengar efter att ha tagit den nya bostaden i besittning. Han vill att 30 % skall gå till det allmänna. Kanske är detta ett uttryck för Ygemans intresse för den allmänna förstärkningen av ekonomin mer än ett uttryck för att han vill förbättra förhållandena på Stockholms bostadsmarknad.

Anf. 5 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Herr talman! Anders Ygeman frågade om jag är nöjd med dagens situation. Nej, givetvis inte. Ingen kan vara nöjd med dagens situation.

Numera har vi insikten att brottslighet måste bekämpas inte bara med repressiva medel utan också med brottsförebyggande åtgärder. Det kräver att det sker en analys av vilka förhållanden det är som skapar förutsättningar för viss brottslighet.

Förekomsten av svarta lägenhetsaffärer är ett problem koncentrerat till vissa områden i Sverige, framför allt storstadsområden och då framför allt Stockholm. Det råder inget tvivel om att det handlar om tillgången till bostäder och kostnaderna för bostäder. Det är de faktorerna man måste inrikta sig på när man vill anlägga ett brottsförebyggande perspektiv på det hela.

Det är polismyndighetens sak att göra de prioriteringar som anses nödvändiga för att utöva de polisiära insatserna. Som jag sade i mitt svar ämnar jag ta upp frågan i den löpande dialog jag alltid har med företrädare för polis- och åklagarmyndigheter.

Anders Ygeman frågar om jag är beredd att föreslå ändringar i lagstiftningen för att öka möjligheterna för hyresgäster att få tillbaka svarta pengar. Den möjligheten finns i dag, under förutsättning att hyresgästen inte själv har bidragit till att vilseleda hyresvärden i det aktuella fallet. Jag är mot den bakgrunden inte beredd att göra det möjligt för hyresgäster att alltid behålla lägenheter som det har förekommit svart betalning för.

Det är Sten Anderssons och Carl-Erik Skårmans parti som har ansvaret för att vi inte har en bättre fungerande kommunal bostadsförmedling i Stockholm. Om en sådan fanns skulle en del av förutsättningarna för den svarta marknaden ha minskat i omfattning.

Anf. 6 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Man blir lite betänksam av det faktum att trots att vi har haft en lagstiftning och olika former av bostadsbrist och bostadsöverskott är det elva stycken som har blivit lagförda under de senaste tio åren för

brott mot dessa paragrafer. Då kan man ändå gissa sig till att antalet svarta överlåtelse är något större. Problemet är att vi inte vet omfattningen.

Jag tolkar justitieministerns svar att inte heller Justitiedepartementet äger någon skattning av antalet svarta överlåtelse. Vet man inte vilka överlåtelse som sker och hur de sker, blir det så mycket svårare att vidta åtgärder mot dessa svarta överlåtelse.

Jag vill ta tillfället i akt att uppmana justitieministern att tillsätta någon form av utredning för att komma fram till formerna av svarta överlåtelse och antalet svarta överlåtelse. Det blir då antagligen lättare att vidta åtgärder som i verkligheten kan bromsa upp de svarta överlåtelsen.

Jag delar naturligtvis justitieministerns uppfattning att bostadsbyggande är det absolut bästa sättet att minska svartöverlåtelsen. Tyvärr tar bostadsbyggande lång tid. När det gäller Stockholms bostadsproblem kan vi få vänta 10–15 år till. Då kan det vara på sin plats att vidta åtgärder under tiden.

Jag måste vända mig till herrarna Skårman och Andersson på första bänk. Valet var i september. Det är åtta månader sedan. Den enda åtgärd som det borgerliga styret i Stockholms kommun har vidtagit för att få fram fler hyreslägenheter är att förbjuda de allmännyttiga bostadsföretagen i Stockholm att bygga hyreslägenheter. Hur kan ett sådant förbud ge fler hyreslägenheter?

Sedan var det frågan om bostadsrätten som den perfekta marknaden. Om allt skall ske på marknaden innebär det att inträdesbiljetten till en normalstor trerummare i Stockholms innerstad är 2 miljoner kronor. Det innebär att Skårman utestänger alla utom de som äger dessa 2 miljoner från möjligheten att bo i Stockholms innerstad. Jag är inte beredd att göra det. Jag vill ha hyresrätter, och jag vill att de skall förvaltas via en rak kö. I stället för pengar sätter jag tid. Det är enda sättet för vanliga människor att kunna bosätta sig i attraktiva bostadsområden.

Sedan var det frågan om överlåtelseavgiften. Frågan kan diskuteras. Min poäng är att den som tvingats betala pengar till en fastighetsägare skall kunna få tillbaka pengarna om det sker en anmälan. Sedan kan jag gott diskutera om det skall vara en avgift eller ej. Det var inte huvudförslaget. Det krävs fler åtgärder för att komma till rätta med svartöverlåtelsen. De åtgärderna måste sättas in snabbt.

Anf. 7 STEN ANDERSSON (m):

Herr talman! Den bruksvärdeslagstiftning som Anders Ygeman så hett försvarar infördes 1968 i avvaktan på en balans på bostadsmarknaden. Nu har det gått drygt 30 år, och den finns fortfarande kvar. Jag förstår att statsrådet misstänker att den inte har fungerat som avsågs.

Socialdemokraterna har haft makten i Stockholm under största delen av 90-talet. Det är ni som har byggt på ett sätt som människor inte tycker är bra.

Visst kostar en trerummare i Stockholms innerstad kanske 2 miljoner kronor, men det beror på att det finns för få bostäder. Ni har byggt för lite av den bostadsform människor efterfrågar. Prisnivån speglar de allmänna värderingarna. Människor betalar faktiskt frivilligt. Ingen tvingar dem att betala om de inte vill ha bostaden.

Statsrådet pratar om polisiära insatser. Jag brukar lyssna på debatterna i kammaren. Ofta kommer många krav på nya polisiära insatser. Polisen klagar på hur läget är för dem i dag. Finns det poliser för att täcka alla de önskemål många av oss har?

Herr talman! Jag ställde en fråga till statsrådet. Vilka bevis har hon för att den olagliga marknaden i Stockholm i vissa fall har kopplingar till den organiserade brottsligheten? Det är ett grovt påstående. Jag hoppas att statsrådet svarar på den frågan.

Anf. 8 CARL-ERIK SKÅRMAN (m):

Herr talman! Stockholms hyresmarknad har aldrig varit i sådan balans som under den sistlidna borgerliga mandatperioden i Stockholm. Det var då som delar av bostadsförmedlingen kunde avvecklas, och det var för att marknaden fungerade väl utan svarta pengar. Detta var trots att det hade påvisats att det hade förekommit olagligheter inom bostadsförmedlingens förvaltning, där man hade försökt att utnyttja möjligheten till svarta pengar.

Balans krävs både vad gäller utbud och efterfrågan, vad gäller nybyggnad och vad vi betalar i hyra för våra bostäder. Vi kan aldrig slippa undan att förr eller senare få betala vad bostäderna kostar. Rimligast är då att kostnaden knyts till bostäderna och inte till svåröverblickbara skatter.

Avsikten med bruksvärdeshyressystemet var ursprungligen att spegla människors uppfattning om nyttan av den bostad de bor i. Det här borde Anders Ygeman, liksom tidigare biträdande finansministern, fundera vidare på.

Ygeman föreslår trots allt i sin interpellation, och även i gårdagens tidningar, att när en lurad hyresgäst får tillbaka de svarta pengarna skall 30 % av summan gå till det allmänna. Jag tycker att det är mycket märkligt, och jag förstår inte hur man kan komma med ett sådant förslag. Dessbättre har statsrådet och andra visat hur fel han har i detta avseende.

Anf. 9 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Carl-Erik Skårman är sannolikt den ende stockholmare som tror och tycker att bostadsmarknaden fungerade bra under den förra borgerliga tiden i Stadshuset.

Sten Andersson och även Carl-Erik Skårman säger att man måste bygga den sorts lägenheter som folk vill ha. Låt mig påminna om att 60 000 stockholmare står i kö för att få en hyreslägenhet. Det är 60 000 människor som vill ha en hyreslägenhet i Stockholm. Det råder alltså stor brist på hyreslägenheter.

I en hel valrörelse mötte jag moderater på gator och torg, på skolor, på arbetsplatser och i TV-program, och jag frågade dem: Vill ni ha marknadshyror, eller sluter ni upp bakom det hyressystem som gör att alla människor kan ha en bostad? Varje gång svarade dessa moderater: Nej, vi vill inte ha marknadshyror. Nej, vi ställer upp på bruksvärdessystemet. Jag blir därför förvånad när samma moderater nu står här i riksdagens talarstol och talar sig varma för ett system där marknaden skall få mer och mer inflytande över hyressättningen och bruksvärdet skall få mindre och mindre inflytande. Det som inte går att säga i val går tydligen att säga mellan valen.

Om jag var stockholmare skulle jag vara orolig. För de flesta, för att inte säga alla, stockholmare föreslår moderata riksdagsledamöter hyreshöjningar. Det är en bristmarknad när 60 000 människor står i bostadskö, och då innebär marknadshyror att hyrorna inte bara kommer att höjas i Stockholms innerstad, på Söder, Kungsholmen och Norrmalm, utan också kommer att höjas i Johanneshov, Årsta, Rågsved, Tensta och Rinkeby. Där finns det också brist på bostäder, i Stockholm i dag.

Svaret är tydligt, och det får vi föra med oss i nästa valrörelse: marknadshyror med moderaterna.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 1998/99:153 om integrationspolitiken

Anf. 10 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Sten Andersson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att förändra den nuvarande integrations- och flyktingpolitiken.

Inledningsvis vill jag säga att jag inte delar Sten Anderssons pessimistiska syn på utvecklingen i Sverige. Naturligtvis innebär det stora påfrestningar att under en ekonomisk lågkonjunktur ta emot ett större antal flyktingar, vilket Sverige gjort under 1990-talet. Det har bl.a. fått konsekvensen att koncentrationen av människor av annan etnisk härkomst och utan jobb ökat i vissa storstadsområden, som redan tidigare varit drabbade av arbetslöshet och segregation. Lågkonjunkturen har också fått konsekvenser för de personer som tvingats lämna sina hemländer och som kanske hade en bättre situation rent ekonomiskt i sitt hemland än vad de fick i det nya landet.

Som Sten Andersson säkert vet fattade riksdagen i december 1997 beslut om nya riktlinjer för integrationspolitiken, vars övergripande mål är lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla oavsett etnisk, religiös eller kulturell bakgrund. Jag avser inte att överge den politiken, utan jag vill i stället försöka förstärka den ytterligare.

Regeringen har även tagit krafttag för att komma till rätta med den tilltagande segregationen i storstadsområden och har bl.a. föreslagit ytterligare åtgärder i propositionen *Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet* (prop. 1997/98:165) som riksdagen ställde sig bakom i december förra året. Det är den största enskilda satsningen vi gör för att motverka segregation i utsatta bostadsområden i våra tre storstadsregioner. Den nationella storstadspolitiken syftar till att ge storstadsregionerna goda förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt samt att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna. Avsikten är också att verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstädernas alla invånare.

Som Sten Andersson också vet har beslut om såväl invandrings- som integrationspolitiken fattats av det svenska folket genom dess valda ombud. Dessa politikområden har inte utmärkts av några större meningskiljaktigheter mellan de politiska partier som är representerade i riksdagen.

Slutligen tycker jag inte att det finns någon anledning att ifrågasätta människors förmåga att rösta på det politiska parti som de tycker bäst

företräder deras åsikter. Jag vill inte underskatta de egna val som medborgarna i vårt land gör. Jag menar därför att den förda politiken har en bred folklig förankring.

Prot. 1998/99:84
22 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 STEN ANDERSSON (m):

Herr talman! Jag skulle vilja knyta an till det statsrådet säger sist. Hon påstår att den förda politiken har en bred folklig förankring. Jag skulle vilja veta hur hon har kommit fram till det och hur hon dokumenterar det.

Jag begärde sommaren 1997 att Riksdagens utredningstjänst skulle ta fram mätningar på människors uppfattningar i frågan under de gångna tio åren. Sammantaget och utan undantag fanns här helt klart en mycket kraftig kritik, inte mot flyktingar som personer utan mot politiker som drev en flyktingpolitik som inte var förankrad bland folkmajoriteten. Även i de partier i riksdagen som i dag vill föra en mer generös politik fanns det oväntat många sympatisörer som var kritiska.

Herr talman! När medborgarna märker att politiker och medier beskriver verkligheten på ett annat sätt än de själva upplever den, riskerar tilltron till demokratin att skadas. Det är så politiker och medier har gjort under alltför många år i den här frågan. Man har skönmålat, och man har undanhållit fakta.

Vår politik är faktiskt unik, jämfört med våra nordiska grannar i allmänhet och jämfört med övriga Europa i synnerhet när det gäller antalet beviljade asyl. Vi har tydligen, enligt statsrådet och riksdagsmajoriteten, en förmåga som alla andra länder i Europa saknar. Jag har aldrig sett något exempel i praktiken på att man har lyckats med den här förmågan, men man tror i alla fall att man teoretiskt kan hantera det här problemet.

Alla som vill kan i dag se en ökad segregation i storstäderna, tyvärr också kriminalitet och ett utanförskap. Många invandrare eller flyktingar, både unga och äldre, pratar dålig svenska, vilket innebär att deras chanser att förankra sig på den svenska arbetsmarknaden blir mycket små.

Det här kostar enorma summor pengar, men det vill eller vågar ingen utreda. Jag kan förstå varför. Faktum är att de pengar vi lägger på detta måste tas från någonting annat, därför att vi har ändå bara en summa pengar, om vi inte skall låna. Det här går alltså ut över annat. Det är inte så, som man ibland säger, att man inte skall jämföra äpplen och päron. Det är inte bara pengar från ett eget konto som skall användas till det här.

Till sist, herr talman, vill jag säga att jag blir förvånad när jag lyssnar kanske inte så mycket på statsrådet som på den debatt som ibland förs ute i Sverige. Vi har hört hur man tar bort en viss sorts mat från svenska skolor. Vid skolavslutningar skall man inte hissa svenska flaggan. Man skall inte få lova att sjunga t.ex. Du gamla du fria och Den blomstertid nu kommer.

Hur tror statsrådet att en invandrare i Sverige skall få respekt för Sverige när svenskarna inte får lov att visa respekt för sin egen flagga och sin egen nationalsång?

Anf. 12 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! När vi nu satsar stora pengar – 3 miljarder kronor på tre år – på storstadsområdena menar Sten Andersson att det går ut över något annat politikområde. Min bestämda uppfattning är att den segregation

som vi ser i vårt land, som är starkast och tydligast i våra tre storstadsområden, går ut över oss alla. Det måste vara ett gemensamt projekt och ett gemensamt ansvar att minska den segregationen och se till att rättvisan och delaktigheten i stället ökar.

Vi kan mäta segregationen på flera sätt. Vi kan göra det i språket, som Sten Andersson är inne på. Vi kan göra det i arbetslösheten. Vi kan göra det i bidragsberoendet. Vi kan t.o.m. göra det i ohälsotal och plötslig spädbarnsdöd. Jag accepterar inte den utvecklingen och den orättvisan. Jag menar att det är nationell politik som måste ligga till grund för att segregationen i våra storstadsområden nu skall minska, och det är någonting som vi alla tjänar på. En ökad segregation skapar en oro bland människor som upplever sig som utanför eller innanför det samhälle som vi bor i.

Vi har ett enda land, och vi skall ha ett Sverige för alla. Det är oerhört viktigt. Jag är övertygad om att vi kan känna stolthet inför flera olika flaggor. Jag är oerhört stolt över att bo och vara uppvuxen i vårt land, men jag känner också en ödmjukhet inför vad många andra länder har gjort och vad de representerar. Självklart är det så att de människor som kommer hit kan känna stolthet inför flera länder.

Sten Andersson frågar mig hur jag har kommit fram till att det finns en bred folklig förankring för den förda politiken. Jag skall ta två exempel på det. Vi kan se vad som händer i det f.d. Jugoslavien – i Kosovo. När regeringen fattade beslut om att vi nu genast är beredda att ta emot 5 000 flyktingar för att underlätta de stora problem som råder där nere blev det en debatt inte bara här i riksdagen utan också mellan människor i resten av vårt land. Det blev en debatt därför att man tyckte att det var för lite. Det var för få. Vi kan hjälpa flera, och vi kan göra mera. Det är ett exempel.

För några veckor sedan anordnade också TV 4 och Röda korset en insamling just för krigets offer i Balkan. På kort tid lyckades man samla in ungefär 30 miljoner kronor. Det vittnar inte om oengagemang, utan tvärtom. Det vittnar om en stor känsla för solidaritet och en lust att stötta och dela med sig och ställa upp för varandra.

Det är inte längre från Malmö till krigets Jugoslavien än vad det är från Malmö till Umeå. Jag tror att det är många människor i vårt land som känner en oro när de tänker att det som händer där kanske kunde ha hänt här. Vad hade vi då gjort?

Det är självklart så att vi måste föra en politik som kan hjälpa människor som under olika tider i livet eller i historien behöver mer hjälp än andra. Min bestämda uppfattning är att det finns ett brett folkligt stöd just för en sådan politik.

Det betyder inte att vi skall blunda för att det självklart också leder till en del svårigheter och problem. Då får vi bemöta dem med starkare lagar mot diskriminering, som Sten Andersson och jag debatterade förra veckan, med riktade pengar till språkförskolor för barnen och med möjligheter att kombinera svenska för invandrare med en arbetsplatspraktik, så att invandrare också får större möjligheter att få ett jobb på den privata eller den offentliga arbetsmarknaden, och mycket mera.

Anf. 13 STEN ANDERSSON (m):

Herr talman! De två exempel som statsrådet redovisade när hon skulle ge exempel på folkligt stöd är inte riktigt relevanta. Jag skall återkomma till det.

Som bevis på hur man agerar i riksdagen, och på hur man driver en politik som absolut saknar folkligt stöd, skall jag ta ett exempel som i och för sig kommer från ett annat område, men som ändå passar. Vi har kärnkraftsfrågan i Sverige. En klar majoritet har de senaste tio åren sagt att man inte accepterar den politik som regeringen nu driver. Fördelningen – det handlar om procenttal – är ungefär 80/20. Det är också exempel på en politik som enligt statsrådet skulle kunna vara förankrad.

Det är väl helt klart att de pengar man lägger på dessa åtgärder i storstäderna tas någonstans ifrån, fru statsråd. Hade de använts till att betala av statsskulden om man inte hade lagt dem på storstäderna, eller finns det ett konto med pengar som bara skall användas för den politik som statsrådet är ansvarig för?

Att det finns problem i dag beror på att vi inte har de resurser som den politik vi driver kräver. Dem saknar vi. Alla andra länder har insett att också de saknar resurser, och de har agerat på annat sätt.

Vad det gäller Kosovo kan jag säga att det faktiskt finns en ny nisch i dag i politiken. Nu pratar man hela tiden om tillfälliga uppehållstillstånd. Så fort det blir lugnt nere i Kosovo skall människorna åka tillbaka. De får alltså inte de permanenta tillstånd som man har delat ut tidigare. Där är det en stor skillnad.

Visst var det bra av TV 4 – också jag såg programmet – att ge svenska folket möjligheten att under ett antal timmar plocka fram 30 miljoner kronor. Men 30 miljoner är faktiskt små pengar i dessa sammanhang. De stora pengarna måste komma från denna riksdag. Det är här vi har resurser och kan satsa belopp med fler nollor än vad man gjorde under insamlingen. Det var i och för sig bra, men det räcker inte till på långa vägar.

Till sist, herr talman, vill jag säga att statsrådet pratar om den nya satsningen på storstäderna. Jag vill påstå att jag har hört de orden från många andra statsråd från denna talarstol under många år. Man säger att man nu skall driva en politik som lyckas och att man har kommit på knepen. Vi läser i tidningen varenda dag att politiken har allt annat än lyckats.

Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Mina två exempel på att människor i vårt land engagerar sig för andra människor var inte relevanta, tyckte Sten Andersson. Jag undrar bara om Sten Andersson har tolkningsföreträde när det gäller vad människor tycker är viktigt. Jag har större tilltro till folk i vårt land än vad Sten Andersson har. Jag är säker på att det engagemang man har visat inte bara när det gäller det som händer på Balkan utan också när det gäller människor från många andra länder har en djup och en ärlig innebörd. Det är inte kosmetika, och det är inte på låtsas. Jag tror att man känner ett djupt engagemang och en lust att visa solidaritet för någon som har det jobbigare än vad man själv har det just nu.

Jag ser ökad mångfald som en möjlighet och som ett tillväxtområde. Jag menar med bestämdhet att de åtgärder som vi nu har genomfört – de

Prot. 1998/99:84

22 april

*Svar på
interpellationer*

åtgärder som också svenska riksdagen har ställt sig bakom i den debatt som vi hade i december förra året – kommer att ge resultat.

Den storstadssatsning som nu påbörjas är den historiskt sett största som någonsin har gjorts med riktade åtgärder mot människor som i dag är segregerade. Det är en satsning på språk, boende och arbetsmarknad och på många fler områden. Det är inte, Sten Andersson, bara vackra ord. Nu gäller det att gå från ord till handling.

Jag skulle uppskatta om Sten Andersson tog sig tid att åka ut till Rinkeby och Tensta och se vad de avtal som vi nu skall teckna kommer att leda till, för att få positiva exempel på att det går att använda statspengar för att minska segregationen. Det är någonting som vi alla tjänar på.

Anf. 15 STEN ANDERSSON (m):

Herr talman! Den sista uppmaningen var väl bara ämnad att fylla ut tiden. Jag bor i Malmö. Jag har Rosengård på nära håll och bor själv i ett allmännyttigt område där fördelningen mellan svenskar och ickesvenskar är ungefär 60/40. Jag har sett problemen. Därför tycker jag att jag har rätt att stå här i dag i talarstolen och beskriva min syn. Sedan säger jag inte att jag har rätt, men jag har rätt att tro att jag har rätt. Jag bor i det. Jag bor inte i något villaområde eller i något fint område, och det är inte så att jag ibland gör studiebesök. Politiker gör alltför ofta korta studiebesök och blir visade fina overheadbilder, men konfronteras sällan med verkligheten. Jag tror faktiskt att min erfarenhet väger ganska så tungt.

Vad sedan gäller Kosovo har jag, om jag nu skall tala i egotermer, under snart tio år i riksdagen faktiskt pläderat för den politik som UN-HCR i dag vill driva och som Sverige nu har accepterat, dvs. att i första hand hjälpa människorna på plats, och om förhållandena är för besvärliga skall man låta dem få tillfälliga uppehållstillstånd med sikte på att de skall kunna återvända till sitt land när förhållandena säkrats.

Jag är glad att man i dag har accepterat den uppfattningen. Det finns säkert citat i Sveriges riksdag från olika statsråd och även andra meddebattörer som visar att de har sagt till mig att den linjen är alldeles fel.

Man blir ofta tillsagd att man inte skall jämföra äpplen och päron. Men är det ändå inte så att vi hade kunnat satsa de pengar som vi i dag satsar på detta på annat eller på att betala av statsskulden? Regeringen har själv skapat dessa stora utgifter som inte har skapats i något annat land i hela Europa, men vi är unika i Sverige.

Anf. 16 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Om Sten Andersson menar allvar när han säger att han känner till verkligheten – jag blir förvånad om Sten Andersson bor i Rosengård – borde han applådera de satsningar som vi nu gör via storstadspropositionen, därför att då vet han vilken otrolig efterfrågan det finns på extra resurser och extra stöd för att minska segregationen. Det är inte rättvist nu. Vi kan mäta orättvisan på olika sätt.

Vi kan konstatera, precis som vi gjorde i förra veckans interpellationsdebatt, att människor diskrimineras på grund av sin etniska tillhörighet. Vi kan inte acceptera det, vare sig det är diskriminering på grund av etnicitet eller på grund av kön eller funktionshinder.

Nu har vi lagt fram ett förslag om en rad olika åtgärder för att minska segregationen. Vi lägger fram förslagen, vi betalar av på skulden och vi

håller utgiftstaket. Vi har dessutom föreslagit en rad nya och andra politikområden. Jag tycker att vi har gjort en rimlig bedömning.

Att satsa på minskad segregation är någonting som är bra och viktigt för alla i vårt land, inte bara för människor med en annan etnisk bakgrund.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1998/99:84
22 april

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 1998/99:238 om arbetsmarknaden i Dalsland

Anf. 17 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jonas Ringqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att stötta Bengtsfors i den akuta kris som råder där i dag, vilka åtgärder jag avser att vidta för att trygga arbetstillfällena och utveckling i Dalsland på längre sikt, vad jag avser att göra för att Dalslands inre vägnät skall få en standard som motsvarar den i andra delar i södra Sverige samt vad jag avser vidta för åtgärder för att Dalslands förutsättningar för att ställa om till ett miljöanpassat transportsystem baserat på järnväg och sjöfart skall kunna tas till vara.

Vad beträffar åtgärder för att utveckla näringslivet i olika delar av Sverige för regeringen en långsiktig och strategiskt inriktad politik som bl.a. innebär en långtgående decentralisering av insatserna till främst den regionala nivån. Inom ramarna för arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitiken har således t.ex. länsarbetsnämnderna och länsstyrelserna, eller som i Västra Götalands län, självstyrelseorganet, stora resurser och befogenheter både för att möta kriser i samband med strukturomvandling och för att verka för långsiktig hållbar tillväxt.

Inom ramen för denna politik ser det lyckligtvis ut som om det skall bli möjligt att snabbt ersätta en stor del av de arbetstillfällena som försvinner när Lear Corporation lägger ned sin verksamhet i Bengtsfors. Bl.a. har en överenskommelse träffats mellan olika parter och TWR-Sweden AB om att förlägga tillverkningen av en ny typ av taxibilar till Lears lokaler. Även andra projekt är aktuella.

Beträffande utvecklingen på längre sikt vill jag främst peka på det arbete med regionala tillväxtavtal som för närvarande pågår i samtliga län och där ett förslag som rör Dalsland nyligen lämnats in till regeringen. Inom ramen för detta arbete analyseras grundligt respektive regions förutsättningar för tillväxt och vilka åtgärder som skall prioriteras under de närmaste åren. Härutöver har regeringen nyligen tillsatt en regionalpolitisk utredning som bl.a. har i uppgift att utarbeta en strategi för regional balans, ett arbete som berör regioner som Dalsland.

Även när det gäller transportpolitiken är en av principerna att besluten skall ske i så decentraliserade former som möjligt. Länen har tilldelats ett större ansvar för planering av den del av väg- och järnvägsnätet som inte ingår i det nationella stamvägnätet eller i stomjärnvägarna. Gällande länsplaner innebär att åtgärderna skall bidra till tillväxt och sysselsättning i landets alla delar och till förbättrad transportkvalitet. Planerna är ett resultat av ingående regionala behovsanalyser och prioriteringar mellan olika, angelägna åtgärder. En eventuell omprioritering i

länsplanen till förmån för åtgärder på det inre vägnätet i Dalsland skall förankras och beslutas i Västra Götalands län.

Transportpolitiken omfattar även åtgärder för att delmålet om en god miljö skall nås. Bl.a. skall ett trafikslagsövergripande synsätt vara en utgångspunkt i planeringen av transportinfrastrukturen. Regeringen har därför nyligen inrättat en godstransportdelegation. Dess uppgift är att följa utvecklingen på godstransportområdet med syftet att effektivisera transportsystemet och göra det säkert och ekologiskt hållbart. Delegationen skall komma med förslag till regeringen.

Anf. 18 JONAS RINGQVIST (v):

Herr talman! Det har varit en omtumlande vår i Dalsland.

För drygt en månad sedan kom beskedet om Lears nedläggning – en katastrof inte bara för de 860 som arbetat på Lear utan för hela Bengtsfors och hela landskapet som drabbas av nedläggningen. Den ilska som nedläggningen orsakade riktades självklart mot Lear, och den var verkligen berättigad. Samtidigt skall vi komma ihåg att Bengtsfors har levt med Lears nedläggningsshot under en lång tid.

Det finns åtskilliga problem i landskapet som gång på gång har påtalats utan att någonting har gjorts.

Dalslands inre vägnät har länge varit ett problem, och Dalsland har alltid varit eftersatt på det området.

Väg 172, som jag tror att näringsministern själv har fått åka på, är av alltför dålig kvalitet. Där handlar det inte om att bygga ut för att klara stora trafikvolymmer eller en ökande biltrafik som på så många andra håll. Det handlar om att få vägen att över huvud taget fungera, t.ex. att företag skall kunna frakta produkter utan att de skakas sönder.

Vi har också problem med att vägnätet inte är tjälsäkrat. Upp till hälften av vägnätet kan vara avstängt under tjällossningstiden. Konsekvenserna för t.ex. skogsindustrin är ju stora, och sågverken har ibland tvingats stå stilla därför att det inte går att få ut någon skogsråvara ur skogen.

Trots alla varningssignaler krävdes det en katastrof för att något skulle göras åt Dalslands situation. Nu skall i och för sig inte näringsministern klandras för historien. Hans insatser för Bengtsfors den senaste månaden har varit stora och förtjänar all uppskattning från oss dalslänningar.

Det har hänt en hel del sedan jag ställde min interpellation till näringsministern. Ett paket har presenterats för att skapa en del nya jobb, och det har gjorts positiva satsningar på företagen i Dalsland. Regionen har presenterat ett förslag till tillväxtavtal för Dalsland. I fredags gick företrädare för regionen ut med ett förslag för att tidigare lägga en del väginvesteringar i Dalsland.

Ändå återstår massor av åtgärder för att Dalsland skall få rimliga villkor att ta vara på de möjligheter som finns för en god utveckling och fler jobb. För att det skall bli någonting av regionens föreslagna satsning på en påskyndad upprustning av väg 172 kräver man att staten delfinansierar tidigare läggningen av investeringarna. Jag har ännu inte hört någon kommentar från näringsministern i frågan. Därför vore det intressant att nu få höra om han är beredd att stötta regionen, så att upprustningen av väg 172 kan komma till stånd tidigare än vad som är planlagt.

Även om det nu görs satsningar som kan ge nya jobb i Dalsland, förblir sårbarheten densamma om det inte görs något åt infrastrukturen. Jag hoppas att näringsministern inser det här och inte nöjer sig med det krispaket han lyckats presentera. Om regeringen menar allvar med sin satsning i Bengtsfors måste den också göra något åt Dalslands infrastruktur. Annars står vi där igen om några år, när stöden är slut, och har samma problem igen.

Jag hoppas nu på ett positivt svar från näringsministern om en lösning på problemen med Dalslands inre vägnät.

Anf. 19 MARIANNE ANDERSSON (c):

Herr talman! Genom krisen i Bengtsfors har uppmärksamheten i viss mån fokuserats på situationen i hela Dalsland. Det är en positiv konsekvens av den kris som Bengtsfors upplever, för vi är många som har efterlyst större intresse för och kunskap om detta lilla vackra, mångfasetterade landskap. Det är tyvärr ganska bortglömt. Okunskapen hos framför allt alla som finns i Stockholm – myndigheter, regeringskansli och överallt – är frapperande.

Nu är det så klart lite olyckligt att landskapet beskrivs som uppfyllt av problem med lågutbildade människor som på något sätt inte skulle ha förmåga att klara sin egen situation. Det är fel. Den bilden är felaktig. Landskapet har förvisso mycket stora problem, som jag kommer att återkomma till, men jag vill starkt betona kraften, kunskapen och förmågan hos människorna i Dalsland. Detta har jag kunnat konstatera under mångårigt samarbete både med centerfolk och med andra i hela landskapet. Jag vill slå fast detta, för det är viktigt att inte sprida en negativ bild av landskapet.

Men vad som är viktigt är ändå att det finns grundläggande, stora problem på grund av att man kanske inte lyckats föra sin talan så tydligt att den fått genomslagskraft här uppe i Sveriges riksdag, i Regeringskansliet, hos myndigheter och andra.

Ett problem, som Jonas Ringqvist också tog upp, är naturligtvis vägarna. Det har varit krismöte på krismöte där vi parlamentariker varit inkallande. Vi har bildat en arbetsgrupp, och ironiskt nog gjorde vi det alldeles innan den här sista krisen kom. I den sade att vi skall agera för att få till stånd en förbättring när det gäller vägnätet.

Det är helt riktigt, som näringsministern sade i svaret, att ansvaret när det gäller fördelning av pengar till stor del nu ligger på regionen. Men eftersom vägnätet i dag är så eftersatt behövs det faktiskt en statlig delfinansiering. Jag efterlyser samma svar som Jonas Ringqvist alldeles nyss; att regeringen är villig att ställa upp med en sådan delfinansiering. Just den delen skulle utgöra en grund och ge människorna i Dalsland en förutsättning att bättre klara av de problem de nu står inför.

Det handlar om att tjälsäkra vägar. Det handlar om hela näringslivet i Dalsland, om att det skall kunna fortleva. Då måste man både kunna få fram råvaror till sina industrier och kunna få ut produkterna vidare i världen. Det är en oerhört avgörande och väsentlig fråga. Den skulle jag också vilja ha svar på.

En annan fråga är ju datoriseringen. Vi vet att det finns en mängd dataföretag som har etablerat sig också i Dalsland. Den utvecklingen ökar. Också småföretagsamheten blir mer och mer beroende av datakraft för

att kunna existera. Därför behövs det något som vi i Centerpartiet kallar för digital allemansrätt, en infrastruktur när det gäller IT som gör att man kan etablera företag och att dessa kan utvecklas på samma sätt som i storstäderna. Då behöver staten bidra med investeringar och resurser för att påskynda denna utveckling så att vi kan få ett sådant nät utbyggt. Jag vill fråga näringsministern om han är beredd att medverka till att vi kan åstadkomma en digital allemansrätt även i Dalsland.

Anf. 20 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jonas Ringqvist har dessbättre observerat vad som ändå har gjorts sedan Lear Corporation beslutade att flytta. Jag vill bara erinra om att det inte bara handlar om det företag som skall göra bilar. Det handlar också om en mängd andra företag som kommer att etableras där. Det handlar om utbildning i design, en högskoleutbildning med 70 platser. Det handlar om ett institut för utveckling och forskning – kompositeter. Det handlar också om Dals-Ed, som faktiskt ligger ganska nära. Många som jobbar i Bengtsfors bor i Dals-Ed, och där har vi bidragit till att inrätta ett *call center* där vi räknar med en 400 anställda. Och fler förslag finns som sagt.

När det gäller frågan om vägar är det så att väg 172 är en länsväg. Den ligger inom ramen för det ansvar som det nya länet, det nya försöks-
självstyrande länet, har. Det har dessa pengar. Det kan omprioritera.

Här frågas också om en hemställan som har ställts till mig den 13 april, där det föreslås att man skall få låna upp pengar för att klara ut detta och att räntan på det lånet skall betalas, om jag har förstått det rätt, hälften–hälften.

Jag kan bara konstatera att enligt det regelverk vi har går detta inte. Men jag vill också säga – utan att säga ja till detta eller ens ha sagt att det är möjligt – att vi nu för en diskussion om s.k. PPP, *public private partnership*. Där skall vi försöka hitta andra lösningar. Det kan vara att man lånar pengar, bygger och sedan betalar tillbaka. Det kan också vara fråga om att man avgiftsfinansierar.

Vi för en sådan diskussion. Men den diskussionen, än en gång, innebär inte något löfte. Jag har inte sagt att detta skall ske. Jag bara säger att vi för en sådan diskussion. Med det regelverk som finns i dag är det inte möjligt.

När det gäller frågan om bredband har ju regeringen, som jag förutsätter att ni vet, tillsatt en utredning, IT-infrastrukturutredningen. Den kommer att lägga fram sina förslag, ta fram problem, teknik och kostnader i juni månad. Efter juni månad kommer regeringen att hantera detta. Jag har också anmält här i kammaren att vi kommer att lägga fram en proposition i detta avseende under våren 2000.

Frågan är inte så enkel att man nu bara kan bestämma sig för att gräva ned kablar. Den är lite mer komplicerad. Men min och regeringens ambition är att alla, var man än bor, skall ha samma förutsättningar att kunna utveckla IT och IT-kommunikationer.

Anf. 21 JONAS RINGQVIST (v):

Herr talman! Jag kan börja med att säga att jag uppskattar de positiva satsningar som har gjorts, bl.a. av regeringen men också av regionerna och deras företrädare. Frågan är ju hur vi ser till att rädda kvar de nya

jobb som skapas. Om inte förutsättningarna för företagande i Dalsland finns, om inte infrastrukturen funkar, hjälper det inte att vi nu lockar dit ett antal företag med olika stöd. Det plasttekniska centrumet kan ge nya jobb. Men då krävs det att förutsättningarna för företagande finns där.

Det är väldigt positivt att näringsministern öppnar en dörr på det här sättet för att hitta en lösning för en finansiering av 172:an. Det är ett glädjande besked även om det inte är något löfte. Jag hoppas att ni kommer fram till en lösning på den frågan.

Sedan återstår en del andra problem. Ett annat exempel på en dålig infrastruktur är järnvägsnätet, vars bärighet inte räcker för att köra fullastade tåg. Det gör att trafik går med lastbilar i stället för med tåg. Hade bärigheten varit tillräcklig är det flera av de företag som ligger utmed järnvägen som skulle ha använt den i stället för lastbil.

Jag kan exemplifiera järnvägsstandarden i Dalsland med hur bron i Håverud fungerar. Jag arbetade där en sommar bl.a. som brovakt. När bron skulle upp var vi tvungna att veva upp den för hand. Inte för att jag är någon extrem teknikoptimist, men det finns väl knappast någon rimlighet i att ha ett järnvägsnät kopplat till flera stora industrier som inte är anpassat till någotsånär moderna förhållanden?

Jag skulle vilja höra näringsministerns syn på järnvägsnätet och de satsningar som görs. Är det rimligt att det görs en del enorma järnvägs-satsningar medan man låter bli att göra små satsningar som uppenbart skulle flytta över godstransporter från väg till järnväg?

Ytterligare ett exempel på den dåliga kommunikationsstrukturen i Dalsland är mobiltelefonnätet. För att återigen koppla till mina egna erfarenheter kan jag berätta att för att jag skall kunna ringa med mobiltelefon från mitt hem måste jag gå ut och gå upp på en bergknalle i närheten, annars får jag ingen kontakt. Täckningen för mobiltelefonnätet i Dalsland är riktigt dålig på en del ställen. Om det bara var en och annan riksdagsledamot eller privatperson eller en näringsminister på besök som inte kunde använda mobiltelefonen så vore det inte hela världen. Men mobiltelefonen är ju ett viktigt arbetsredskap också, t.ex. i skogsbruket och i jordbruket. Och då är det betydligt värre när det inte fungerar.

Jag skulle vilja höra näringsministerns syn på vilka förutsättningar som man kan kräva för mobiltelefoni i ett område som Dalsland. Skall vi acceptera att det inte fungerar, eller kan vi förvänta oss samma möjligheter som andra att använda mobiltelefoner?

Anf. 22 MARIANNE ANDERSSON (c):

Herr talman! Självklart uppskattar också jag det paket som regeringen har lagt fram när det gäller Dalsland. Det är naturligtvis väldigt bra. Mycket av det är dock sådant som fanns med i bilden tidigare, bl.a. utbildning och design på Stenebyskolan, som statsministern utlovade vid ett besök, våren 1998 tror jag att det var. Det är alltså inte något nytt. Några fler platser har det blivit.

Det gäller ju annan utbildning också i Dalsland, t.ex. ökad distansutbildning på högskolenivå, och det är naturligtvis viktigt med fler högskoleplatser för Högskolan Trollhättan/Uddevalla med möjlighet att förlägga en del platser i Dalsland.

Jag blir både glad och ledsen när jag hör svaret på frågan om vägarna. Jag kan ändå skönja en viss öppning. Och jag hoppas att detta verkligen

leder till resultat när det gäller satsningar på vägarna i Dalsland och att det går att nå resultat. Och var förvissad om att vi är många som kommer att följa ansträngningarna när det gäller detta. Jag hörde tydligt att ministern sade att han inte ger några löften. Men vi kommer att trycka på, därför att regeringen faktiskt har ett ansvar att åstadkomma något i fråga om detta.

Jag är också medveten om att frågan om bredband är komplicerad. Självklart är den det. Men jag tycker att det är viktigt att trycka på så mycket som möjligt, eftersom utvecklingen går så oerhört fort. På något sätt hamnar man så lätt på efterkälken eftersom det händer så mycket. Det är därför bråttom när det gäller att det händer något på detta område. Vi ser fram mot den proposition som skall komma och förväntar oss verkligen att den skall innehålla en kraftfull satsning på bredband.

Anf. 23 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag vill först säga att mobiltelefonin successivt byggs ut. Det är tyvärr inte bara i Dalsland som den fungerar dåligt. Jag åker många gånger från Arlanda till Stockholm, och jag kan bara konstatera att det finns flera ställen på den sträckan där telefonen stängs av. Men det försvarar inte hur det är i Dalsland.

När det sedan gäller frågan om utbildning ökade vi antalet platser med 10, från 60 till 70 i fråga om distansutbildningen. Vi har också fört en diskussion om att utöka annan distansutbildning från Göteborg. Det förutsätter jag kommer att äga rum och också att vi skall ha en lite bredare syn på kunskapslyftet, eftersom utbildningsnivån är mycket låg i Bengtsfors generellt sett.

Beträffande vägnätet enligt länsplanen så börjar jag med väg 172. Delen Naverud–Skällsäter byggs om för 25 miljoner kronor år 2001, och det blir en breddning till 8 meter och ökad bärighet. Delen Färgelanda centrum byggs om för 8 miljoner kronor år 2001. Det blir breddning och separering av gång- och cykeltrafik. Delen Skällsäter–Bäckefors byggs om för 25 miljoner kronor år 2002–2007, och det blir breddning och ökad bärighet. Och väg 173 delen Västra Bodane–Rådanefors byggs om för 25 miljoner kronor 2002–2007, och det är breddning och delvis ombyggnad i ny sträckning. Och vissa grusvägar kommer att istandsättas.

I fråga om länsjärnvägen Mellerud–Bengtsfors–Årjäng byggs delen Mellerud–Billingsfors om för 22 miljoner kronor år 1998–2003, och det handlar om förstärkning. Och efter denna åtgärd kommer godståg att kunna trafikera banan utan restriktioner. Sommartid körs även turister här.

Beträffande de nationella vägarna och järnvägar skall jag nämna planerade åtgärder på vägarna enligt nationella väghållningsplanen. I fråga om riksväg 45 Göteborg–Åmål byggs delen Åmål–Säffle om för 34 miljoner kronor 1999. Det handlar om utbyggnad av mittbarriärer. I fråga om riksväg 44 Uddevalla–Trollhättan osv. byggs delen Råssered–Båberg om i ny sträckning för 260 miljoner kronor år 2002–2004. Vägen ingår egentligen inte i det nationella stamvägnätet, men enligt regeringsbeslut får åtgärder på vägen finansieras via den nationella väghållningsplanen.

Sedan finns det en hel del planerade åtgärder på järnvägen enligt stomnätplanen. Det gäller Norgebanan/Vänernbanan, Göteborg–Kornsjö/Kil. Det gäller Älvsborgsbanan Uddevalla–Herrljunga–Borås,

och vi har en hel del andra planer när det gäller infrastrukturen, men detta tar sin tid. Men det finns med i planerna, och det kommer att äga rum.

Avslutningsvis vill jag säga att när man tittar på vägnätet och framför allt om man tittar på länsvägnätet kan man konstatera att det är väldigt dåligt i många delar av Sverige. Det vill jag erkänna. Jag var i Värmland i går, och jag kan konstatera att det var värre där än vad jag upplevde att det var i Bengtsfors.

Anf. 24 JONAS RINGQVIST (v):

Herr talman! Angående det sista som näringsministern sade vill jag inte ställa regioner mot varandra, men det handlar i så fall om en prioritering mellan det nationella vägnätet och länsvägnätet, där man bör fundera på vad det är för satsningar som vi borde göra.

Jag tänkte avsluta med att läsa en liten bit ur ett av de brev som jag har fått från dalslänningar och bengtsforsbor den senaste tiden. Det visar ganska väl hur snacket går i Dalsland om situationen. En person skriver följande:

Jag tror att Björn Rosengrens åtgärder är för små och kanske kommer för sent. Problemen vi har i Dalsland har pågått under så lång tid, och det ligger ganska djupt hos den dalsländska befolkningen att vi är bortglömda. Stockholmarna vet ju inte ens var Dalsland ligger.

Det är på detta sätt som vi dalslänningar ofta ser på omvärlden och delvis också på oss själva.

Näringsministerns besked gör tyvärr inte situationen för Dalsland särskilt mycket ljusare, även om det finns några öppningar. Jag hoppas verkligen att regeringen kan bidra till att hitta lösningar för att tidigare lägga en del av de satsningar som näringsministern alldeles nyss räknade upp. Särskilt prioriterad är då 172:an och järnvägssträckningen.

Anf. 25 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag vill först när det gäller länsvägarna säga att Västra Götalandsregionen har ett ansvar, har pengar och kan göra omprioriteringar. Jag tycker att ni skall gå hem och tala med dem som är valda och som rör över detta. Det innebär inte att regeringen inte tar sitt ansvar.

Jag tycker också att det är lite väl kraftfullt att säga att det som regeringen har gjort i Bengtsfors är för lite och kommer för sent. Det var kraftfulla åtgärder. Och jag kommer att tillse att vi med all sannolikhet ökar sysselsättningen, dvs. att de människor som nu frigörs vid Lear Corporations flyttning och även andra kommer att få jobb. Vi stärker utbildningen på alla områden. Detta kan ju inte sägas vara dåligt.

Sedan lärde jag mig som landshövding i Norrbotten att ingen region och ingen bygd kan klara sig om det inte finns en egen kraft och ett eget initiativ. Regeringen och riksdagen löser inte dessa problem. Regering och riksdag löser problem som handlar om infrastruktur, utbildning och lika villkor. Men entusiasmen och möjligheterna finns i Bengtsfors.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1998/99:84
22 april

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 1998/99:249 om arbetsmarknaden i västra Värmland

Anf. 26 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Runar Patriksson har frågat mig om regeringen är beredd att vidta särskilda åtgärder för västra Värmland, speciellt för Töcksfors i Årjängs kommun. Runar Patriksson berör många olika områden, bl.a. vägprojekt på Europaväg 18, de arbetslösas utbildningsbehov, företagens behov av riskkapital och utlokalisering av statlig verksamhet. Bakgrunden till frågan är bl.a. den minskade sysselsättningen vid Töcksfors Verkstads AB, TVAB.

Låt mig först konstatera att sysselsättningen ökar och att arbetslösheten minskar i Sverige. Men tillväxten sker tyvärr inte jämnt över hela landet. Regeringen ser allvarligt på utvecklingen med vikande befolkningstal och minskad sysselsättning i vissa regioner. Ett fortsatt kraftfullt arbete måste därför bedrivas för att stärka näringslivet i dessa områden.

Jag har nyligen här i kammaren i samband med att jag den 2 mars i år besvarade en interpellation av Jan-Evert Rådström redovisat olika åtgärder som regeringen vidtagit och vidtar i Värmland. Härvid framhöll jag bl.a. *dels* att företag som minskar sin sysselsättning alltefter förmåga skall ta ansvar för sina anställda och de orter som de verkar i, *dels* att regeringens åtgärder till största delen kanaliseras genom regionala och lokala organ i samverkan med kommunerna.

Flera av de områden som Runar Patriksson berör behandlas enligt vad jag erfarit för närvarande på olika sätt i länets arbete med regionala tillväxtavtal. Länsstyrelsen i Värmland har i dagarna till regeringen lämnat ett utkast till regionalt tillväxtavtal. Avtalet har utarbetats av berörda parter i regionen. Avtalet skall bl.a. precisera vilka tillväxt- och sysselsättningsfrämjande åtgärder som olika parter är överens om att genomföra i hela eller delar av länet. Regeringen får härmed en bild av vilka insatser som prioriteras i regionen. Arbetet i länet fortsätter samtidigt med överläggningar om hur åtgärderna skall finansieras. Genom att såväl offentliga som privata aktörer samordnar tillgängliga resurser och kraftsamlar kring prioriterade insatser förväntas bättre utväxling på insatta resurser än om var och en agerar enskilt.

Årjängs kommun har också tagit upp en del av dessa frågor i skrivelser till regeringen, och kontakt har tagits med kommunen. Härvid har återigen framhållits att regeringens åtgärder främst sker genom t.ex. länsstyrelsen och länsarbetsnämnden.

Anf. 27 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Tack, näringsministern, för svaret. Många gånger när vi har dessa interpellationsdebatter är tonen lite upphetsad. Det är det inte i mitt fall. Jag skall gå tillbaka till de sista meningarna i interpellationssvaret, att det är bättre att agera gemensamt och inte enskilt. Det är lite som att man inte skall interpellera till näringsministern om sådana här frågor enskilt i riksdagen. Så är inte heller fallet. Min närmaste granne är TVAB:s fackföreningsordförande. Jag är vice ordförande i Årjängs kommuns kommunfullmäktige och har suttit i kommunstyrelsen i 25 år och levt med TVAB:s utveckling från start till i dag. Man kommer inte som rikspolitiker någon gång ett steg närmare sin hembygd förrän dessa

frågor väcks. ”Du måste göra någonting på den stol du har i riksdagen”, heter det.

Jag vill till näringsministern säga så här: Kom ihåg att vi talar om en ort sju mil från Bengtsfors! Jag vill gratulera Bengtsfors och faktiskt till näringsministern framföra att jag är stolt över det näringsministern gjort för Bengtsfors. Jag förstår inte riktigt den förra interpellationsdebatten. Om vi fick hälften av de löften som Bengtsfors fick i interpellationsdebatten och som näringsministern har framfört under sina besök i Bengtsfors skulle vi vara tacksamma i Årjängs kommun. Svaret är kanske lite tunt.

Det finns en del frågor där jag tycker att ministern kunde ha gett mig lite stöd på vägen. En fråga gäller fastställande av plan för E 18, som ju inte kostar en enda krona. Den ligger på näringsministerns bord för fastställelse från Vägverket. Ett fastställande skulle betyda att vi kunde gå vidare med denna för hela bygden så viktiga infrastrukturella fråga. Då kan vi börja arbeta med att ta fram medel för att bygga sträckan Håntöcksfors, som är ett åderbräck på vägen. Där borde vi få hjälp med att först och främst få det fastställt nu i maj. Finns det möjlighet att i dag ge mig ett positivt svar, att näringsministern skall se till att så sker? Det vore ett lyft för både bygden och möjligheterna i samhället.

Jag kan berätta för näringsministern att kollegan Dag Jostein Fjærvoll och jag hade ett möte i Askim i Norge i torsdags kväll där vi tog upp denna fråga. Fjærvoll öppnar för en byggnad av E 18 från gränsen till Oslo i 300-miljonersklassen. Det vore skönt om vi kunde lösa problemet med vårt åderbräck på den svenska sidan. Detta är en viktig sak för bygdens överlevnad och för etablering.

Sedan till kunskapslyftspengarna. I dag finns det ca 180 som tidigare fått lämnat TVAB med endast nioårig utbildning och som nu går på kunskapslyftet. Det kommer ytterligare 143 i en kommun på 10 000 människor.

Det är de här frågorna, herr näringsminister, som är de viktiga. Jag vill naturligtvis också nämna Telenor–Telia-affären som skulle ha varit ett lyft för oss som ligger så nära gränsen. Om jag har hört rätt skall ministern i Norge och ministern i Sverige ha en träff längre fram. Glöm då inte bort detta gränsområde och möjligheterna till etablering i någon form i Årjängs kommun i Telenoraffären!

Jag skall inte ta upp fler frågor i detta inlägg utan återkommer om jag får ett svar av näringsministern på mina frågor. Jag skall inte förlänga debatten så mycket mer, för vi återkommer till detta också i kommunpolitiken. Men några små löften om fastställelse skulle sitta bra.

Anf. 28 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att allting har sin konsekvens. Folkpartiet, det parti som interpellanten tillhör, har krävt en minskning i regionalpolitikens utgiftsområde 19 med 500 miljoner kronor. Å ena sidan talar man för utveckling, stöd och löften för att utveckla sin kommun och region. Å andra sidan ställer man krav på att ta bort pengar som möjliggör detta. Jag har all respekt för interpellanten, all respekt för engagemanget för regionen och hembygden, men det brister i logiken.

Prot. 1998/99:84
22 april

Svar på
interpellationer

Så skall jag försöka svara på frågorna. Det är tyvärr så att vägsträckan E 18 Hån–Töcksfors inte är prioriterad i en nationell väghållningsplan åren 1998–2007. Det är detta svar jag har att ge. Men jag har också ett annat svar. Det är att vi för en långtgående och ingående diskussion med den norska regeringen om många av de vägvägnings som gränsar mellan Sverige och Norge, såväl järnväg som väg.

När det sedan gäller Telia och Telenor har jag all förståelse för Runar Patrikssons argumentation att man här skulle kunna göra någonting i västra Värmland. Vår hållning till Telenor–Telia-affären är att den måste ske på kommersiell grund, dvs. att det måste bedömas affärsmässigt vad som är bra för företaget. Det gäller företaget i sin helhet: förläggning, hur man skall arbeta osv. Någon annan väg finns inte att gå.

Anf. 29 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Herr talman! Jag misstänkte att även politisk ideologi skulle komma in i spelet. Men jag säger än en gång: Fastställelse av byggplanen för E 18 Hån–Töcksfors kostar inte mer än ett beslut av ministern att vägsträckan skall läggas in i planen. Detta har alltså blivit uppskjutet ett par år på grund av länsstyrelsens antikvariska verksamhet. Ärendet ligger på ministrarnas bord i maj månad för fastställelse att den skall tas in i planen. Det är den biten som det är fråga om, och det kostar inga pengar. Det kostar endast ett ja från ministern och ett löfte om att man skall se till att så sker. Det är det som är skillnaden.

Jag vet att det är problem med infrastrukturpengar i alla partier. Jag hör till dem som kämpar för att det bör anslås mer pengar till vägar i Sverige – utgiftsområde 19 – både från Folkpartiet och från Socialdemokraterna. Det tror jag att vi kan vara överens om och tillsammans kämpa för.

Till sist: Jag har skrivit ett brev till ministern om att man inte skall stoppa akuten. Har man varit glesbygdspolitik eller landshövding i Norrland vet man att det inte hjälper att vara folktoppartist och inte så bidragsfixerad. Vi som har jobbat i många år i glesbygdslänet vet att när sådant som har hänt i Bengtsfors och det som just nu händer i Töcksfors i Årjängs kommun inträffar måste det till krafttag. Då får vi som politiker ställa upp för kommunen, för länet eller för hela riket, om man nu har regeringsmakten.

Jag läste i en tidning i dag att Rosengren tror på den finska modellen. Vi – ministrarnas egna politiker från socialdemokraterna och politiker från alla andra partier – var i Karlstad i måndags. Då fick vi veta hur Finland gör för att livskraften skall bli starkare runt universiteten. Det bidragssystem som presenterades för oss av företagen i Karlstad – som nu snart alla ägs av finnar – skrämde oss. Men man ser vilken konkurrens vi lever i för att få tillväxt i landsbygden.

Överläggningen var härmed avslutad.

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och delats ut till kammarens ledamöter:

Möjlighet att på försök tillämpa en reducerad mervärdesskattesats på arbetsintensiva tjänster *KOM (99) 62*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.32 att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

8 § Frågestund

Frågestund

Anf. 30 TREDJE VICE TALMANNEN:

Kammarens överläggningar återupptas för dagens frågestund. Följande statsråd deltar: statsminister Göran Persson, statsrådet Pierre Schori, jordbruksminister Margareta Winberg, statsrådet Maj-Inger Klingvall, utbildningsminister Thomas Östros, näringsminister Björn Rosengren och statsrådet Lars-Erik Lövdén.

Statsministern besvarar allmänpolitiska frågor. Frågorna till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden i regeringen. Jag lämnar ordet fritt för den första frågan.

Arbetsrätten

Anf. 31 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Jag har en fråga till statsminister Göran Persson. I gårdagens debatt rörande förändrade turordningsregler på arbetsmarknaden gav Miljöpartiets språkrör Birger Schlaug uttryck för att regeringen egentligen tycker att förändringen är ganska bra. Jag citerar: "Det vete sjutton vad regeringen egentligen tycker. Det är kanske så att de egentligen tycker att det här är ett ganska bra förslag och är glada för att de slipper lägga fram det själva."

Vidare på tal om det fortsatta samarbetet mellan s, v och mp: "När det gäller samarbetet mellan Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tror jag inte att regeringen har någon större invändning mot att vi driver frågan."

Kan statsministern i dag komma med ett klargörande på frågan om vad regeringen anser? Anser regeringen att det är till fördel eller till

Frågestund

nackdel för det fortsatta samarbetet att Miljöpartiet bedriver frispel på ytterligare ett område?

Anf. 32 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Frispel på något område för någon är inte bra för samarbetet. Det är vi överens om. Det är bra att det uttrycks så tydligt också från Pedersens sida.

I sakfrågan har jag formulerat mig utomordentligt klart. Andra statsråd har också gjort det, och vår uppfattning är väl känd sedan valrörelsen. Det här är ett viktigt inslag i arbetsrätten. Det är en grundbult i allra högsta grad för dem som finns på de små arbetsplatserna, inte minst på de arbetsplatser som domineras av kvinnor. Vi tar inte lätt på detta. Vi har aldrig gjort det och kommer inte att göra det. Självfallet är det inte till fördel för samarbetet.

Anf. 33 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Jag vill bara tacka för ett klarläggande svar. Birger Schlaug har uppenbarligen uppfattat saken fel. Jag finner det glädjande. Jag hoppas också att regeringen och socialdemokratin nu gör vad som kan göras i den här frågan fram till den 28 april, då vi så att säga skall rösta om frågan. Jag tackar för svaret.

Flyktningmottagandet

Anf. 34 HILLEVI LARSSON (s):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till Pierre Schori angående flyktingtragedin i Kosovo. Det är bra att EU ställer upp och tar emot flyktingar. Men det verkar som om mottagandet är ojämnt fördelat mellan EU-länderna.

Jag skulle vilja fråga om inte Schengenavtalet innebar att det skulle bli en mer solidarisk fördelning mellan länderna. Jag kan förstå att det kanske inte är praktiskt möjligt för alla EU-länder att ta emot flyktingar. Det kan vara bostadsproblem, osv. Men man kunde ju åtminstone solidariskt dela på kostnaderna. Detta kunde t.ex. tas över EU:s budget.

Jag skulle vilja fråga Pierre Schori vad de andra EU-ministrarna säger om den här frågan och vad Sverige kan göra för ett mer solidariskt flyktingmottagande.

Anf. 35 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Sverige har i nästan två år aktivt stött kommissionären Anita Gradins förslag om att man i situationer av massflykt – och det har vi ju nu i Kosovo – skall ha en mekanism med en solidarisk ansvarsfördelning inom EU. Det har man ännu inte lyckats uppnå.

Jag hoppas att man nu ser verkligheten i Kosovo. Jag hoppas också att man inser behovet och nyttan av att solidariskt ställa upp, av att erbjuda fristad, tillfälligt som vi nu gör, men också av att fördela kostnaderna. Det är en sak som vi aktivt kommer att fortsätta att driva inom EU. Jag är säker på att vi också kommer att nå dithän.

Fru talman! Jag delar Pierre Schoris förhoppningar om att vi skall lyckas med ett mer solidariskt flyktingsmottagande. Jag tror även att detta behövs för att få ett folkligt stöd i EU-länderna för ett generöst flyktningmottagande. Det behövs att man delar på bördorna.

Sida

Anf. 37 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Jag har också en fråga till bistandsminister Pierre Schori.

I december förra året fick Sida i uppdrag att inte betala räkningar under december månad som gällde 700 miljoner kronor. Det fick man i stället föra över till 1999, för att betala pengarna då.

Nu har vi fått nya signaler i budgeten om att man inte får använda de pengarna nu heller. Man har betalt räkningarna, men man har alltså minus 700 miljoner. Dessutom tänkte man använda reserver som man tidigare hade. Totalt har Sida tänkt sig plus 1,4 miljarder. De pengarna finns inte nu. Man måste omförhandla kontrakt. Man måste gå ur åtaganden. Man måste skära ned på enskilda organisationer.

Min fråga till Pierre Schori är: Hur ser listan ut för Pierre Schori när det gäller neddragningar på de olika områdena motsvarande dessa pengar?

Anf. 38 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att Sverige hör till de tre fyra länder som ligger i topp när det gäller biståndsviljan, och också när det gäller den volym vi satsar. Vi ligger bra till. Vi skall vara stolta över detta.

Det är riktigt att utgiftstaket har satt en gräns för hur mycket Sida kan disponera. Samtidigt vill jag säga att regeringen har fått fullt bidrag i enlighet med det som riksdagen har begärt. Vi talar om 12,8 miljarder kronor för biståndet.

Det är det vi har planerat för. Därmed har också Sida sina behov som de har rullat upp från tidigare år i fråga om reservationer.

De 2,9 miljarder som hålls inne är inga pengar som försvinner. De kommer igen nästa år. De som hålls inne är gamla reservationer som nyttiggörs nästa år. Jag kan också säga att när det gäller de stora humanitära insatser som behövs nu är det inte så, som man skulle kunna tro från ett Sidapressmeddelande, att de kommer att hållas inne, utan jag kan säga till kammaren att vi kommer under detta år att klara de stora insatser vi gör i Centralamerika och i Kosovo. Det är närmare en miljard kronor under 1999.

Anf. 39 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Jag fick inte svar på frågan.

Det fattas pengar. Nu säger statsrådet Schori att de pengar som är utlovade, dvs. 1 miljard, skall betalas. Fortfarande finns ju taket. Vilka andra områden, vilka andra avtal och vilka andra åtaganden är det som inte kommer att fullföljas under 1999?

Pierre Schori har tidigare talat varmt för biståndet och att skammens gräns går vid 0,7 %. 1999 kommer vi inte att nå 0,7 %. Vi kommer kanske att hamna på 0,6 %. Vi kommer alltså att bryta även skammens gräns.

Min fråga är: Vilka områden inom biståndet kommer under 1999 inte att få de här pengarna?

Anf. 40 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Vi kommer inte att gå under 0,7 % i år heller. Vi har fått det fulla bidraget. 0,705 % är det i år. Ekonomin förbättras ju också som bekant för Sverige. Vi kommer att successivt öka till 0,72 %, 0,73 % och 0,74 % av BNI år 2002. Där ligger det klart.

Det som Karl-Göran Biörsmark säger är fel. Vi ligger bland de tre främsta länderna i världen.

Det kommer att betyda att Sida inte kommer att göra av med reservationerna i den takt de ville, men pengarna försvinner inte. De finns kvar att använda nästa år. Vi klarar det fulla biståndet ett fullt år. Vi klarar Kosovo. Vi klarar Centralamerika och de stora åtaganden vi har gjort.

Anf. 41 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp):

Fru talman! Det som Pierre Schori nu står och säger måste vara fel, nämligen att det under 1999 inte kommer att ske utbetalningar enligt 0,7 %. Det kommer att gå klart under det. Sedan kan man tala om år 2001, år 2002 och år 2003. Jag talar om år 1999. Det handlar om de katastrofer som sker nu, de åtaganden som vi har nu och alla de omförhandlingar som vi måste göra i kontrakt som är ingångna.

Det är vad jag talar om. Jag talar inte om år 2002 och år 2003. Jag vet att det finns pengar i budgeten. Jag talar om de pengar som kommer att finnas tillgängliga för katastrofbistånd, för annat bistånd och för skuldavskrivningar under år 1999. Det är minus med minst 700 miljoner, kanske med 1,4 miljarder.

Konsekvenser vid ersättning till tvångssteriliserade

Anf. 42 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern. Sverige är fantastiskt, brukar vi ofta säga, och då menar vi någonting positivt. Men tyvärr kan man också använda det uttrycket när det är något negativt. Där skulle jag vilja hänvisa till ett beslut av regeringen som i och för sig är bra, nämligen att de tvångssteriliserade skulle få en ersättning på 175 000 kr. Enligt uppgifter i flera tidningar får det till följd att såväl socialbidrag som bostadstillägg, om det är så att dessa personer uppbär sådana, kommer att minskas på grund av de 175 000 kronorna.

Jag kan inte se att det är möjligt att vi i Sverige skall kunna fatta sådana beslut. Dessa människor som har drabbats så hårt av lagstiftning under 30- och 40-talen har fått ett förslag till en liten ersättning för allt sitt lidande. Sedan skulle vi i det svenska samhället ta tillbaka delar av detta i minskade socialbidrag och bostadstillägg. Jag antar att statsministern är av samma uppfattning som jag, nämligen att dessa 175 000 kr

Anf. 43 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Jag har också sett dessa uppgifter i medierna. Det förhåller sig så att dessa pengar är ett skadestånd, och de är i det sammanhanget skattefria. Sedan beror det på hur man använder sig av skadeståndet. Om man sätter in summan på en bankbok behandlas den summan pengar på samma sätt som de andra pengar man har på detta bankkonto. Därmed likställs det skadeståndet med andra former av skadestånd som man av olika anledningar kan få på grund av olyckshändelse eller vad man nu har drabbats av.

Som regelverket ser ut nu görs det ingen skillnad på skadestånd eller andra inkomster och andra besparingar som man har. Jag har naturligtvis också funderat över dessa konsekvenser. Jag är inte färdig med några besked i dag. Dessutom är detta en fråga för socialministern. Men jag tycker att Elisabeth Fleetwoods funderingar är berättigade.

Anf. 44 ELISABETH FLEETWOOD (m):

Fru talman! Det skulle betyda att de som gör av med pengarna på en gång får pengarna. De som vill se till att de får ett litet plus de år de har kvar att leva blir delvis frångagna pengarna. Jag kan inte se någon moral i detta.

Statsrådet sade att det inte görs någon skillnad. Jag tror att svenska folket gör en skillnad. Här är människor som har drabbats – som vi vet och är eniga om – av en helt felaktig lagstiftning. Det är definitivt någonting som de har drabbats av utan egen medverkan, om jag får uttrycka det så. Ändå skall vi följa dessa regler.

Jag är ledsen att inte statsministern kunde ställa upp och säga: Här kan göras ett undantag. Något sådant här fall har vi tidigare inte haft i Sverige, och jag hoppas verkligen att vi kommer att slippa det.

EU:s jordbruksstöd

Anf. 45 INGER LUNDBERG (s):

Fru talman! EU-revisorerna har varit i Örebro län och granskat jordbruksstödet. Man har konstaterat att fyra gårdar som fått totalt 900 000 kr har fått 366 kr för mycket. Därför hotas enligt generaldirektören på Jordbruksverket både jordbruksstödet i Örebro län och till Sverige.

Örebro län har rättat sig efter kritiken och köpt in en GPS-utrustning för 150 000 kr för att inte missa en kvadratmeter för jordbruksstödet i framtiden. Jag vill fråga vad jordbruksministern kan göra för att EU skall sluta sila mygg och svälja kameler.

Anf. 46 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! För att travestera tidigare talare skulle man kunna säga: EU är fantastiskt. Det som har hänt i Örebro län bygger på det regelverk för jordbruket som vi alla tillsammans i EU har bestämt. Samtidigt finns det naturligtvis också en allvarlig ton i detta, dock inte i det här enskilda fallet.

Om man tittar på det svindleri och de bedrägerier som förekommer inom EU är det just inom jordbrukssektorn som det förekommer kanske allra mest. Då får det tyvärr sådana här följder att det handlar om 366 kr i ett enskilt fall.

Vi försöker nu inför den nya budgetperioden som sträcker sig fram till år 2006 att se över rutinerna både vad gäller hur regelverket innan utbetalningarna ser ut och också hur själva utbetalningssystemet skall se ut. Självklart måste vi dessutom ha en väl fungerande kontroll. Vi måste ha det liksom alla andra länder på grund av det som jag just sade.

Anf. 47 INGER LUNDBERG (s):

Fru talman! Jag delar jordbruksministerns mening att det ligger i Sveriges intresse att vi är korrekta och att Sverige på alla sätt skall uppträda korrekt.

I det aktuella fallet fick Örebro län totalt sett ut mindre i jordbruksstöd för att man inte räknade bort små öar av icke-planterad mark på stora åkrar och liknande. Då känns det så absurt att man gör detta till en stor fråga.

Det som känns viktigt för mig är att man i EU prioriterar, att man gör stickprov, men att man sätter in de stora revisionsåtgärderna – precis som vi försöker att få svenska kontrollmyndigheter att göra – där det finns ordentliga pengar att få och där det också kan ha en egentlig betydelse. Risken är att det här bara irriterar.

Anf. 48 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s):

Fru talman! Jag förstår precis. Det här visar att hela jordbrukssystemet är just absurt. Det är också ett skäl till att vi från svensk sida så ihärdigt försöker att förändra och förenkla det hela. Vi gör det med en viss framgång, med en understrykning av viss. Dock går det alldeles för sakta, enligt vad vi själva tycker.

Uljämningsskatten

Anf. 49 HENRIK WESTMAN (m):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Lövdén som gäller utjämningsskatten. Vi har tidigare talat om den. Vid det förra tillfället medgav statsrådet att det fanns en del skönhetsfläckar i detta system och att det syftade till att man skulle få rättvisa mellan olika kommuner. Sedan dess har vi fått propositionen. Vi har också fått en uträkning från Finansdepartementet hur det skall slå på olika kommuner.

När jag tittar i uträkningen finner jag att den kommun som får minst antal kronor per invånare är den kommun jag kommer ifrån, Täby. Nu vet jag att Täby inte har landets högsta skattekraft. Jag vet att Täby inte längre har landets lägsta skatt, eftersom man har tvingats att höja den på grund av systemet. Jag vet att man inte har minst antal barn i Sverige eller minst antal äldre i Sverige.

Då frågar jag: Vad är det för rättvisa faktorer som man har vägt in?

Anf. 50 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Fru talman! Utjämningsystemet är en fråga som har diskuterats intensivt under den här vintern. Det har föregåtts av ett väldigt omfattande utredningsarbete. I den utredningen var det parti som Henrik Westman representerar också med. Jag vet att Moderaterna inte fullt ut delade utredningens majoritetsuppfattning, men när det gäller de grundläggande faktorerna som ligger till bas för utjämningsystemet fanns det en bred majoritet i utredningen.

Det regeringen har gjort i förhållande till utredningens förslag är att tillföra en integrationsfaktor, en byggkostnadsfaktor som också gynnar Täby kommun och en fullt uppräknad kallortsfaktor.

Vi kommer aldrig att nå en fullständig rättvisa. Jag vill understryka det, och jag har sagt det i olika sammanhang. En sådan social ingenjörskonst finns inte. Däremot tycker jag att det system som regeringen nu har presenterat för riksdagen är ett system som uppfyller högt ställda krav på rättvisa mellan kommunerna.

Anf. 51 HENRIK WESTMAN (m):

Fru talman! Vi kan vara överens om att systemet är väldigt komplicerat. Det framgår ju också. Men man blir lite bekymrad när man försöker förstå vad det är för kriterier som gäller.

Om jag tittar vidare i utfallsberäkningarna ser jag att de två kommuner som råkar mest illa ut och alltså får minst antal kronor per invånare är Täby och Vellinge. Detta är, kära vänner, Sveriges mest moderata kommun och Sveriges näst mest moderata kommun. Vad är det för kriterier vi har? Finns det någon tanke bakom, eller?

Anf. 52 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s):

Fru talman! I förra veckan hade jag en interpellationsdebatt i kammaren där jag från moderat håll utsattes för beskyllningar om att regeringen hade manipulerat systemet för att favorisera vissa kommuner. Jag reagerade med mycket stor skärpa mot dessa påståenden. Regeringens ställningstagande bygger på väldigt noggranna sakliga överväganden där utredningens förslag var grunden, och det fanns en bred parlamentarisk majoritet i utredningen.

Sedan har vi lyssnat på remissynpunkterna och bl.a. på Kommunförbundets remissvar. Jag måste konstatera att i Kommunförbundets remissvar fanns det faktiskt en enhällig uppfattning hos partierna om kostnadsutjämningen och om att tillföra byggkostnadsfaktorn, integrationsfaktorn och en full uppräknad av kallorten. Det fanns en bred politisk enighet som inkluderade Moderaterna.

Vi skiljer oss åt när det gäller storleken på inkomstutjämningen, men när det gäller kostnadsutjämningen står Kommunförbundet helt bakom det förslag som regeringen nu har presenterat.

Frågestund

Anf. 53 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Jag har en fråga till Pierre Schori. Den handlar också om biståndet. Jag skulle dels vilja ha svar på en fråga, dels vilja ha en förklaring. Jag kan inte riktigt förstå sammanhanget. Det måste jag säga.

I vårbudgeten står det att biståndet skall öka. I slutet på treårsperioden är det plus 200 miljoner. De två åren dessförinnan är det en minskning med sammanlagt 1 miljard jämfört med budgetpropositionen i höstas. Det beror ju på kopplingen till BNI. Sedan har vi tilläggsbudgeten för i år och det begränsningsbelopp för vissa utgiftsområden som har varit uppe tidigare här. Det gäller ju biståndet och berör Sidas utbetalningar. Detta beror på reservationen och på att vissa utbetalningar gjorts på denna sidan årsskiftet.

Då är min första fråga: Avser regeringen att även nästa år införa motsvarande begränsningsbelopp? Det är mycket viktigt att få svar på det för att veta hur biståndsnivån verkligen blir.

Min andra fråga är: Hur kan man få detta att bli en ökning av biståndet? Det övergår min fattningsförmåga, och många andras också.

Anf. 54 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Som jag sade i det tidigare svaret kommer vi att göra de utbetalningar som riksdagen har beställt under 1999. Det betyder att vi ligger över 0,7 %, precis som är sagt. På frågan om hur det skall bli nästa år kan jag svara att det inte skall bli samma förfarande. Detta var ett tillfälligt utgiftstak om begränsning just för biståndet. Vi kommer att ha en ganska kraftig ökning nästa år. Den kommer att följa i takt med ekonomins utveckling.

Jag kan också säga att just i dag fick jag i min hand ett brev från Grameenfonden. Det är en rörelse som har kallats för fattigmansbanken i Bangladesh. Sverige var tidigt med och stödde dem. Man delar ut pengar till framför allt fattiga kvinnor. Den banken har sedan blivit berömd. De har nu skapat ett pris, *The Grameen Humanitarian Award*, till stöd för världens fattiga. Det utdelas nu för första gången, och det delas faktiskt ut till Sverige. Jag kan läsa motiveringen på två rader: På grund av Sveriges legendariska anseende och efter all hjälp till de mindre lyckligt lottade överallt på jorden.

Det är första gången det delas ut, och det delas ut till Sverige. Jag tycker att det är en erkänsla för vad Sverige står för. Vi skall inte behöva klä oss i säck och aska över att vi är en av de tre största biståndsgivarna i världen.

Anf. 55 MARIANNE ANDERSSON (c):

Fru talman! Det är naturligtvis hedrande för Sverige, men jag tror inte att de som delar ut det här priset har läst vårbudgeten i Sverige och sett hur det ser ut just i år.

Jag vill upprepa de frågor som ställdes tidigare. Vi fick ju beskedet från biståndsministern att vi skall klara stödet till Centralamerika och Kosovo. Vad är det då som kommer att minska? Är det stödet till enskilda organisationer? Är det stödet till södra Afrika? Är det satsningen på Västafrika? I dag fick vi i utrikesutskottet höra att vi skall öka bistån-

det till Asien i takt med ökningen av biståndsnivån. Det måste ju bli minskning i år, som jag förstår det. Hur skall det gå med skuldavskrivningen till de allra fattigaste länderna? Vad gör Sverige för dem i år? Sverige har ju sagt sig stå bakom Jubel 2000-kampanjen, som är väldigt viktig. Hur kan regeringen egentligen ta moraliskt ansvar för att påstå att biståndet ökar när det i själva verket minskar?

Prot. 1998/99:84
22 april

Frågestund

Anf. 56 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Biståndet kommer att fortsätta att öka till 0,74 % av BNI år 2002, som vi har sagt. Vi får det fulla bistånd som riksdagen har bestämt i år, 0,705 %. Jag håller fast vid det. Det är lika med 12,8 miljarder kronor. Det placerar Sverige i världstoppen.

Sedan har vi en överrullning av reservationer som man tidigare inte kunnat göra av med av olika skäl, och som jag tycker att man skall göra av med. Jag tycker att det är synd att vi inte kan göra av med det på grund av utgiftstaket, eftersom det kan behövas. Men vi skall inte komma här och säga att vi skär ned. Det är pengar som finns kvar och som kommer att användas nästa år, och nu planerar vi för detta.

Fru talman! Hur vi skall hantera den här övergången håller vi just nu på och räknar på. Inom en–två veckor kan jag ge ett exakt besked om detta.

Mot bakgrund av Sidas pressmeddelande, där man radar upp en massa nedskärningar som skulle kunna bli av, vill jag gärna säga att Sida spår och regeringen rår.

Högbkostnadsskyddet

Anf. 57 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd):

Fru talman! Jag vill rikta frågan till statsrådet Klingvall. Jag vill fråga om högbkostnadsskyddet.

I föreliggande förslag till budget föreslås ett nytt högbkostnadsskydd. Enligt det förslaget skulle t.ex. ett medicinuttag för 2 500 kr kosta 1 500 kr. De beloppen är inte någon ovanlighet med dagens medicinering för t.ex. blodtryck och hjärtsjukdomar. Det innebär alltså att man vid ett enda uttag kommer upp i det beloppet. Vid en kreditgivning på 1 500 kr skall kreditprövning göras enligt lagen. Enligt uppgift i går i radion har Apoteksbolaget kontaktat sitt finansbolag för att lösa den här frågan.

Min fråga är: Har ni övervägt att det skulle behöva bli en kreditprövning när ni förde fram det här förslaget?

Anf. 58 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s):

Fru talman! Jag kan ge ett väldigt enkelt svar på den här frågan. Vi arbetar för att hitta en lösning så att kreditprövning inte skall behöva användas.

Anf. 59 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd):

Fru talman! Jag tackar för den upplysningen. Jag litar på att det kommer att bli så. Det vore opraktiskt och t.o.m. olämpligt att apoteken skulle behöva göra kreditvärdighetsprövningar.

Anf. 60 LARS ÅNGSTRÖM (mp):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Pierre Schori. Vi har en akut situation med omkring 1 miljon flyktingar i och runt Kosovo. Det har diskuterats mycket kring principen att bistå i närområdet. Inte minst i påskas när det var 65 000 flyktingar precis på andra sidan gränsen till Makedonien talade man om att bistå i närområdet. Det är en bra princip att kunna göra det om man kan övertyga Makedoniens regering om att ta emot fler flyktingar och om man kan bygga flyktingförläggningar och hantera situationen – men fram till dess?

Det är alltså ett akut läge. Mer än 200 000 barn och deras familjer befinner sig i en svår situation.

Sverige är inte bara ett av Europas utan också ett av världens rikaste länder. Vi sade nej till judar som flydde under andra världskriget. Men varför säger Sverige i dag nej till fler än 5 000 flyktingar från Kosovo?

Anf. 61 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Jag vill inte gärna bli jämförd med beslut som togs innan Ångström och jag ens var vuxna men jag kan ta ansvar för dagens situation, och jag tar mitt fulla ansvar. När vi har en massflyktssituation som den i Kosovo måste detta vara under ledning av FN:s flyktingkommissarie för att inte få mer kaos än som redan är.

Vi har på flyktingkommissariens begäran ställt upp med att ta emot upp till 5 000 flyktingar i Sverige på temporär basis. Flyktingkommissariens begärde 100 000 platser ute i världen för att lätta på trycket i Makedonien. Nu har hon fått 115 000 erbjudanden om platser. Min bedömning, efter besök i både Makedonien och Albanien, är att de allra flesta vill stanna kvar i närområdet och komma hem så fort som möjligt. Men man måste hjälpa dem som av medicinska skäl är mest utsatta. Vidare är det några som vill förenas med sina släktingar. Men kom ihåg att det är på temporär basis.

Från UNHCR:s sida är man oerhört tacksam för Sveriges insatser när det gäller att ta emot flyktingar liksom för det stora in blanko-stöd som vi har gett i händelse av den här typen av katastrofer – över 300 miljoner kronor. Inget annat land har gjort detta. De pengarna gör nu nytta där nere i läger. Det gäller då hygien, mat och medicin på platsen. Jag kan försäkra att ingen kritiserar Sverige för detta. Tvärtom tackar man Sverige där nere, och vi skall fortsätta att stå i spetsen.

I morgon kommer de första flyktingarna till Sverige. De kommer till Skåne. Det är en stor insats som vi av humanitära skäl gör, och det skall vi fortsätta med. Jag räknar med att det kan komma ett par tusen personer, men jag är inte säker på att hela kvoten kommer att utnyttjas. Det är helt och hållet flyktingkommissariens som får avgöra huruvida hjälp behövs här, i omvärlden eller nere i närområdet.

Anf. 62 LARS ÅNGSTRÖM (mp):

Fru talman! Skall jag tolka Pierre Schori så att om det skulle uppstå behov och förfrågningar är Sverige berett att ta emot betydligt fler än de 5 000 för vilka vi nu ställt platser till förfogande? Som jag uppfattar debatten ute i samhället och när jag är ute på skolor finns det ett oerhört

mycket starkare stöd än det jag upplever att regeringen trots allt har gett uttryck för när man satt gränsen vid 5 000. Det skulle bättre spegla opinionen i Sverige att ha en ännu större beredskap för att kunna ta emot fler flyktingar än vi nu gör.

Prot. 1998/99:84
22 april

Frågestund

Anf. 63 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Jag gör bedömningen att flyktingkommissarien anser att det just nu är tillräckligt med de erbjudanden som hon har fått. Man har ännu inte så att säga fyllt den kvoten.

Jag menar – vi var inne på den diskussionen tidigare – att EU som sådant måste inse sitt gemensamma ansvar i den här situationen. Det är riktigare att ställa den typen av frågor till länder som ännu inte har gjort sådana här åtaganden. Vi kommer inte att svika. Vi har aldrig svikit – vi har ju tagit emot många flyktingar här, inte minst under förra Bosnienkriget. Jag menar att vi måste komma till en ordning i Europa där vi gemensamt tar ansvar och visar solidaritet i den här typen av situationer. Vi har gjort vår del nu, och vi är beredda att fortsätta men just nu finns det inte ett sådant behov. Vidare kommer vi att fortsätta diskussionerna inom EU och med FN:s flyktingkommissarie om detta. Man kan lita på Sverige.

Natos bombningar

Anf. 64 JOHAN LÖNNROTH (v):

Fru talman! Jag har en fråga till statsministern. Förra statsministern Ingvar Carlsson skrev för en tid sedan i tidningen The Guardian. Han konstaterade att Natos bombningar i Jugoslavien inte har auktoriserats av FN, vars stöd inte ens har efterfrågats. De här bombningarna är därför aggressionshandlingar mot ett suveränt land och därför slår de mot hjärtat av internationell rätt och mot FN:s auktoritet. De utförs av världens mest kraftfulla militärmakt, och skadorna är okalkylerbara.

Jag skulle vilja ha statsministerns kommentar till Ingvar Carlssons artikel i The Guardian.

Anf. 65 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Ingvar Carlsson tar upp en debatt som han förde med framgång och styrka och som var Sveriges stöd när det gäller folkrätten och frågan om att stärka FN:s roll i krissituationer av den typ som vi nu ser i Kosovo.

Jag menar att vi nu är i en situation där folkrätten håller på att utvecklas. Kofi Annan, FN:s generalsekreterare, tog upp detta i sitt tal inför Kommissionen för mänskliga rättigheter. Han säger där att folkrätten håller sakta men säkert på att utvecklas till stöd för minoriteter som utsätts för våld och terror. Det är ingen lätt fråga för FN men man måste ta tag i den. Vi är alltså inne i en utveckling av folkrätten som är ett helt nytt skede. Folkrätten måste ytterst skydda folk.

Anf. 66 JOHAN LÖNNROTH (v):

Fru talman! Jag är alldeles övertygad om att förra statsministern Ingvar Carlsson är väl medveten om att folkrätten utvecklas. Han skriver

också i artikeln om de oerhörda övergrepp som nu görs i det här området. De här uttalandena vilar således inte på en okunnighet om detta faktum. Ändå uttalar Ingvar Carlsson ett mycket starkt fördömande av bombningarna och varnar för de mycket allvarliga konsekvenserna av dem. Därför måste jag få uttala meningen att det är ganska anmärkningsvärt att regeringen tydligen gör en radikalt annorlunda bedömning.

Anf. 67 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Regeringen håller också mycket hårt på FN och på folk-rätten. Men vi konstaterar i detta fallet att man efter långa förhandlingar inte kom någon vart med Miloševićs regim. Vi är inte med i Nato och vi var inte med och startade detta. Vi beklagar i och för sig att det varit nödvändigt att inleda dessa våldshandlingar.

Vad vi nu ser är att en möjlighet trots allt öppnats vid det senaste EU-toppmötet, där Kofi Annan deltog. Man erbjuder att föra frågan från där den nu ligger till FN genom att Milošević skall uppfylla de krav som, med all rätt, ställts upp mot dem och som kommer från Rambouilletavtalet. Därigenom förskjuts perspektivet från Nato till FN. Samtidigt erbjuder EU ett långsiktigt paket, ett slags Marshallplan, som skall inberäkna alla folk i regionen – inklusive det serbiska, som inte är angripare; de är ju också offer för Miloševićs regim – i ett samarbete i de europeiska strukturerna och sammanhangen. Där finns en möjlighet, och det här har EU medverkat till genom att förskjuta perspektivet till där det hör hemma, till FN; det måste höra hemma där.

Våld mot kvinnor i Kosovo

Anf. 68 ANNE-KATRINE DUNKER (m):

Fru talman! Jag har också en fråga att ställa till statsrådet Pierre Schori. I alla krig har kvinnor använts som ett av redskapen i kampen om makten över ett territorium.

Kriget i Kosovo är inget undantag, utan man använder där samma förnedringssystem som man har gjort i alla tider. Kosovoalbanska kvinnor våldtas och t.o.m. mördas. Enligt Christina Doctare, som arbetar med våldtagna kvinnor, har de här våldtäkterna pågått under minst ett år.

Kvinnor tvingas betala stora summor pengar för att få fri lejd. Unga kvinnor förs av bussar och våldtas inför släktingar och andra kvinnor. Kvinnor förs till militärläger osv. – vidrigheter som alla dessa drabbade kvinnor kommer att tvingas leva med som ett trauma för resten av livet.

Statsrådet har sagt att frågan skall föras högt upp på EU:s agenda och har även talat med kommissionären Emma Bonino, enligt vad man kan läsa i tidningarna.

Med anledning av detta vill jag fråga: Vad arbetar regeringen konkret med för att stoppa vidrigheterna, och hur högt på EU:s agenda har frågan kommit?

Anf. 69 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! På min resa till Albanien i söndags inbjöd jag en representant för Kvinna till Kvinna, en organisation som i förra Bosnienkriget mycket aktivt har arbetat just med effekterna av massvåldtäkter och som

också har varit verksam i Priština fram till dess att det inte längre gick. Hon gjorde ett arbete på platsen tillsammans med Internationella Röda korset och andra hjälporganisationer. Vi fick också den albanska regeringens mycket aktiva stöd för detta.

Organisationen Kvinna till Kvinna kommer på basis av den förfrågan som kommer från dem att få ett uppdrag från regeringen att gå vidare med sitt arbete, att med psykosociala medel stödja de kvinnor som utsatts för dessa fruktansvärda dåd.

Dessutom vill jag från regeringens sida stödja det arbete som går ut på att man också för frågan till Haagdomstolen och där ställer till ansvar dem som ligger bakom den här typen av förnedring och brott mot mänskligheten.

Anf. 70 ANNE-KATRINE DUNKER (m):

Fru talman! De program som statsrådet för fram låter bra. Jag läste också just om det arbete som utförs av Kvinna till Kvinna. Jag tror att det är utmärkt att man jobbar så.

Men just i detta ögonblick, i kväll och i morgon bitti är det kvinnor som våldtas och förnedras. Vad sker just nu? Jag vill se att man gör någonting konkret för att stoppa detta. Vi kan inte vänta på en utredning eller hela tiden låta de här kvinnorna vänta tills de redan är förnedrade och skall bära detta genom hela livet.

Anf. 71 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! De vidriga bilder som vi har sett av mänsklig förnedring i flyktingläger och av de människor som har drivits med våld över gränsen har tyvärr en motsvarighet som sannolikt är ännu värre på andra sidan gränsen, där vi inte har någon insyn. Med ett slags militär närvaro i Kosovo kan vi inte ingripa, och vi är ju inte där på något sätt.

Det vi kan göra nu, det vi gör och måste göra ännu mer och engagera andra också är att se till att de kvinnor som kommer till flyktinglägren tas om hand på ett ordentligt sätt. Vi har fall där kvinnor inte ens har vågat tala om för sina män att de har utsatts för detta. Därför måste just Kvinna till Kvinna komma in i sammanhanget. Det kommer vi att verka för med full kraft. Sverige är det enda land som har tagit upp detta både inom EU och i flyktinglägren. Det kommer nu att ske generellt.

Utbildningsplatser på högskolan

Anf. 72 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Thomas Östros.

Utbildningsministern har fått två interpellationer om utbildningssituationen för universitet och högskolor i västra Sverige. Jag skall med intresse följa svaren på dem. Jag tror att en besvaras i morgon. I anslutning till dem har jag fått uppgift om att Göteborg till hösten skall få ytterligare 70 läkarutbildningsplatser. Det är utmärkt, för de behövs. Emellertid har jag också fått uppgift om att den utökningen får ske på bekostnad av andra platser.

Nu är det så att en universitetsplats i snitt kostar ungefär 35 000 kr, medan en läkarutbildningsplats kostar nästan 100 000 kr. Det innebär ju

att det går nästan tre andra platser på en läkarutbildningsplats. Det betyder en minskning av antalet platser i Västsverige. Som utbildningsministern har fått uppgift om i en av interpellationerna är västra Sverige redan missgynnat beträffande antalet platser.

Jag undrar om utbildningsministern anser att det är rimligt att skillnaden i förhållande till övriga Sverige skall bli ännu större?

Anf. 73 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Lennart Kollmats måste ha intressanta kontakter, för det han talar om känner jag inte till. Exakta siffror på utbildningsplatser är antagligen något som han har hört någonstans, men som jag ännu inte är inblandad i.

Det viktiga är naturligtvis utbyggnadsplanerna för högskolan framöver. Vi har framför oss en mycket stark fortsatt utbyggnad av högre utbildning. 20 000 platser nästa år, som redan är fördelade och beslutade av riksdagen, 10 000 därefter och 10 000 ytterligare år 2002.

När det gäller framtiden är det viktigt att väva in de frågeställningar som finns kring behovet inom vårdsektorn, både av läkare och av sjuksköterskor. Det kommer naturligtvis att finnas med i regeringens bedömning framöver.

Anf. 74 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! De uppgifter jag har fått är från Göteborgsregionen, vars företrädare vi hade en träff med i måndags. Där fanns även representanter för regeringspartiet med.

När de nya platserna fördelas är det ju väldigt angeläget att man tittar närmare på hur det verkligen ser ut i Västsverige. Jag gissar att den frågan också kommer upp i morgon.

Anf. 75 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Utbildningsläget i Västsverige är naturligtvis en mycket viktig fråga när vi fördelar platser. Det har varit en av orsakerna till en stark utbyggnad av t.ex. högskolan i Trollhättan och Uddevalla och andra utbildningssatsningar i Västsverige, som kommer att betyda väldigt mycket.

Sedan är det naturligtvis också så att i den här diskussionen känner alla regioner att de är lite missnöjda i förhållande till andra. Det roliga i sammanhanget är ändå att vi har en expansion av högre utbildning i hela Sverige. Jag tycker att det är bra att det också finns en regionalt stark förankring kring den utbyggnaden och att det finns starka förespråkare från Sveriges alla regioner för att få ytterligare platser.

Natos 50-årsjubileum

Anf. 76 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Jag har en fråga som jag tänkte rikta till statsministern och som berör den svenska alliansfriheten och Natos 50-årsjubileum.

Enligt uppgift skall Sveriges utrikesminister delta i detta jubileum. Jag undrar om det är förenligt med den svenska alliansfriheten att göra det i det politiska läge som nu råder, då Nato deltar i ett krig i Europa och

Sverige skall spela en fortsatt alliansfri roll, hoppas jag. Är det förenligt med vår politik?

Den andra frågan är: Vilket uppdrag och vilken uppgift har utrikesministern på detta möte?

Prot. 1998/99:84
22 april

Frågestund

Anf. 77 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det är bra att Marianne Samuelsson tar upp den frågan, därför att det här är en fråga som har diskuterats de alliansfria staterna emellan i Europa. Det är inte bara så att Anna Lindh reser dit. Också jag reser dit i morgon. Björn von Sydow är där och jag tror att också Pierre Schori kommer att finnas med i anslutning till detta jubileum. Men där finns också Österrikes kansler och där finns Finlands president. För dem, precis som för oss, ligger säkerhetspolitiken fast. Vi är alliansfria och tänker inte ändra på detta.

Däremot ingår vi i ett europeiskt atlantiskt partnerskapsråd, där vi för en dialog, en diskussion, om hur säkerheten kan utvecklas och fördjupas. Dessutom finns det all anledning, mot bakgrund av den katastrof vi upplever i Kosovo, i flyktinglägren i Albanien och i Makedonien, att föra resonemang om de humanitära insatserna. Där kommer vår röst att vara klar och tydlig. Inte minst detta kommer Anna Lindh att tala om.

Anf. 78 MARIANNE SAMUELSSON (mp):

Fru talman! Då är det också intressant att höra om Sverige kommer att framföra någon kritik av Natos nuvarande agerande i kriget, där man bl.a. medger att man använder sig av uranammunition. Naturligtvis kan ingen i dag säga vilka långsiktiga konsekvenser det får för miljön.

Man har också strategiskt bombat t.ex. oljeanläggningar, som ur miljösynpunkt också får väldigt långsiktiga konsekvenser för miljön och för möjligheterna att leva i detta land, om det går att leva där, efter att det har blivit fred. Jag tycker att det är oerhört angeläget att Sverige tar upp och markerar detta och inte bara jubilerar ihop med en militärorganisation som alltså har atomvapen till sitt förfogande.

Anf. 79 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Det blir säkert inget jubileum som präglas av klang och jubel, utan det blir säkert mycket dämpat. Det är ju inga krigshetsare som samlas. Här har vi våra samarbetspartners i Europa, från Storbritannien. Här har vi våra grannar i Norge, våra grannar i Danmark. Vi känner ju dem. De är inte människor som medvetet kastar sig ut i aktioner utan att det finns ett tryck av något slag och åstadkommer den typ av skada som Marianne Samuelsson talar om.

Det är klart att mycket av det som nu sker i Jugoslavien är sådant som är fasansfullt, och det finns anledning att ständigt understryka vikten av att hävda den humanitära sidan och vikten av att trycka på för en politisk lösning. Men det finns också anledning att säga att situationen drevs fram, inte av Nato eller av Natos medlemmar, utan av den brist på vilja till politisk dialog och den förföljelse av mänskliga rättigheter som Slobodan Milošević står för. Där finns ansvaret.

Det kommer en dag efter dessa bombningar. Då kommer Sverige, tillsammans med andra, att vara mycket närvarande, aktiv och ta sitt ansvar. Jag förutsätter att de Natostater som är inblandade i en direkt militär

konflikt också är med i den fasen. Jag är övertygad om att de kommer att vara det.

Trafiksäkerheten

Anf. 80 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag har en fråga till näringsminister Björn Rosengren.

Frågan gäller trafiksäkerhet. Jag tänker närmast på barnen – vår framtid – som ofta oskyldigt drabbas av trafikolyckor.

Trafiksäkerheten handlar mycket om att göra människor medvetna om att det är farten som dödar, att hälften av dem som dödas i trafikolyckor inte har bälte på sig och att det finns människor som kör drogpåverkade i trafiken.

Än så länge är det ett manligt beteende att dö i trafiken. Jag säger än så länge, eftersom många tycker att det är känsligt när man säger att 80 % av dem som dör i trafiken är män. Många säger att den siffran kommer att ändras.

Jag menar att det går att ändra människors beteende, men att det är ett långt och tålamodskrävande arbete. Vi måste jobba långsiktigt. Barnen påminner ofta föräldrarna om hur viktigt det är med bälte. Hur skall vi fortsätta det tålamodskrävande arbetet att ändra folks beteende i trafiken?

Anf. 81 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Först vill jag säga till kammaren att vi nu har omfördelat Vägverkets budget. Det innebär att vi kommer att satsa 1,3 miljarder kronor per år i fem år i ett 13-punktsprogram. Det handlar om att förbättra de vägar där vi vet att det finns en hög olycksfallsfrekvens. Det handlar om att se över NTF. Det är en frivilligorganisation som satsar mycket på trafikinformation. Det handlar om en mängd åtgärder, t.ex. att upplysa om att människor också måste ta ett eget ansvar i trafiken. Därmed menar jag att vi långsiktigt ser över både den fysiska miljön i trafiken och att människor tar ett eget ansvar. Det är viktigt att vi lär oss att ta detta ansvar.

Anf. 82 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag delar näringsministerns uppfattning. Det är bra att det sker en satsning på de mest olycksdrabbade vägarna.

Men jag är oroad över att man hänger upp sig på vägarna. Det är bra att något görs åt vägarna, men man måste också ändra människors beteende. Det går inte att kräva att Vägverket skall ha gjort i ordning allt.

Var och en måste ta ett stort ansvar för sitt beteende i trafiken. Beteendet kan ändras med hjälp av folkrörelsearbete, föreningar, skolor. Skyltar kan användas där det framgår att det är hastigheten som påverkar och att bältet skall användas.

Det är fråga om ett långsiktigt arbete. Det går inte att se något resultat med en gång. Jag är oroad för att man satsar på vägarna i stället eftersom det ger ett snabbt resultat.

Anf. 83 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! Vi ser också över NTF:s roll. NTF får 65 miljoner kronor från Vägverkets budget. Vi hoppas att vi skall få ut mer information. Detta gäller skolorna och oss som föräldrar. De resurser som ges till frivilligorganisationer och myndigheter skall användas på ett effektivt sätt. Det är den vägen vi måste gå.

Prot. 1998/99:84

22 april

Frågestund

Nedläggningar inom försvaret

Anf. 84 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till statsminister Göran Persson.

Det som hände i Bengtsfors för en tid sedan berörde oss alla på ett obehagligt sätt. 800 människor förlorade sina jobb. Det läggs ned mycket arbete för att hitta ersättningsjobb i Bengtsfors, och det är bra.

I Aftonbladet den 29 mars säger statsministern med anledning av nedläggningen i Bengtsfors och Lear Corporations lednings sätt att hantera frågan, att ledningens sätt att hantera situationen är ett uttryck för extremism och brist på kompetens.

Nu har en majoritet i Sveriges riksdag bestående av socialdemokrater, vänsterpartister, centerpartister och miljöpartister antagit den s.k. anslagsförordningen för försvaret. Den innebär enligt överbefälhavaren att ca 20 militära förband kommer att läggas ned. Sannolikt kommer 10 000 försvarsanställda att förlora sina jobb. Det motsvarar tolv Bengtsfors. I Norrbotten känner vi en oerhört stor oro.

Hur kommer regeringen att hantera situationen, statsministern? Vad kommer regeringen att göra för de försvarsanställda som kommer att förlora sina jobb?

Anf. 85 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Wälivaara gör en farlig och felaktig parallell mellan Bengtsfors och Lear Corporation och ett demokratiskt fattat beslut i Sveriges riksdag. Jag kritiserade hur det gick till när Lear genomförde sina förändringar. Man ställde verkstadsklubb och anställda inför fullbordat faktum. Det är inte bra. Det är brist på kompetens på den svenska arbetsmarknaden.

Vi kommer att genomföra en förändring av försvaret därför att vi lever i en annan säkerhetspolitisk omgivning. Det skall vi vara glada för. Försvaret är till för att fylla en uppgift i ett säkerhetspolitiskt sammanhang. Försvaret är inte till för att ge sysselsättning.

Det blir farligt det ögonblick vi börjar tro att försvaret har som uppgift att klara regionalpolitiken. Det får vi klara på annat sätt. De orter som kommer att drabbas – naturligtvis kommer orter att drabbas när försvarsanläggningar försvinner – skall få stöd och möjligheter att utvecklas i nya verksamheter. Inte minst de resurser som vi har fått loss från den europeiska unionen i samband med den senaste förhandlingen i Berlin kan i det sammanhanget komma mycket väl till pass. Vi tänker tillsammans med kommuner och länsmyndigheter lägga upp program för de orter som riskerar att drabbas när försvarsindustrin och försvarsanläggningar avvecklas eller minskar – beroende på att vi lever i en säkrare värld.

Anf. 86 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Jag vill tacka statsministern för svaret, även om jag inte är tillfredsställd av det.

Jag konstaterar att det är skillnad på om staten lägger ned verksamheter eller om något enskilt företag gör det – även om resultatet i bägge fallen är att människor blir arbetslösa.

Jag håller helt med statsministern om att man inte skall göra regionalpolitik av försvarspolitik. Men regeringen och riksdagen har ansvaret för arbetsmarknadspolitiken.

Anf. 87 Statsminister GÖRAN PERSSON (s):

Fru talman! Naturligtvis tar vi ansvar för arbetsmarknadspolitiken. Om Wälivaara håller med om att man inte skall använda försvaret som en regionalpolitisk insats, förstår jag inte vad det är vi står och tvistar om.

Jag vill varna för en utveckling där vi börjar betrakta militära anläggningar som något som skall hållas i gång för att klara jobben på vissa orter. Vi skulle inte klara att långsiktigt rekrytera kompetent personal. Vi skulle inte kunna hävda professionalismen. Det är en farlig inriktning om man inser att den arbetsuppgift man har inte är dikterad av att klara säkerheten i landet utan enbart att klara sysselsättningen på orten. Det är en felsyn som inte får tillåtas att spridas.

De orter som drabbas skall ha stöd, ny sysselsättning, nya möjligheter, men i andra sektorer än i försvarssektorn. Den minskar därför att världen i vår omgivning blir bättre.

E 4:an förbi Uppsala

Anf. 88 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Nyligen uttalade näringsminister Björn Rosengren att byggandet av nya vägar nu får stå tillbaka för trafiksäkerheten. Min korta fråga är: Är det näringsministerns uppfattning att frågan om ny E 4 förbi Uppsala inte är en trafiksäkerhetsfråga?

Anf. 89 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s):

Fru talman! När det gäller E 4 förbi Uppsala är den frågan behandlad på Näringsdepartementet, och vi har sagt ja till denna utbyggnad. Frågan prövas i dag av Miljödepartementet och de miljömyndigheter som finns, och vi får avvakta den prövningen.

Anf. 90 TREDJE VICE TALMANNEN:

Därmed är frågestunden avslutad. Jag tackar regeringens företrädare för medverkan i dag.

9 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

1998/99:94 Vissa forskningsfrågor

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 22 april

1998/99:276 av *Lars Hjertén* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Gymnasieskolan

den 20 april

1998/99:277 av *Inger René* (m) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Idrott och hälsa

den 22 april

1998/99:278 av *Per-Samuel Nisser* (m) till jordbruksministern
Lantbrukets villkor

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 april.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 22 april

1998/99:562 av *Amanda Grönlund* (kd) till försvarsministern
Försvarsmaterielprojekt

1998/99:563 av *Johnny Gylling* (kd) till näringsministern
Blekinge kustbana

1998/99:564 av *Eva Flyborg* (fp) till statsrådet Leif Pagrotsky
Krypteringspolitiken

1998/99:565 av *Eva Flyborg* (fp) till statsrådet Mona Sahlin
Villkoren för företagarna

1998/99:566 av *Owe Hellberg* (v) till utbildningsministern
Forskningen om byggd miljö i Gävle

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 27 april.

12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 april

1998/99:528 av *Bertil Persson* (m) till näringsministern
Stormarknader i Danmark och Skåne

1998/99:530 av *Berit Jóhannesson* (v) till statsrådet Leif Pagrotsky
Vapenexport till Natoländer

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 27 april.

13 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen
kl. 13.32 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Svar på interpellation 1998/99:248 om olagliga överlåtelser av hyreskontrakt	2
Anf. 1 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s).....	2
Anf. 2 ANDERS YGEMAN (s)	4
Anf. 3 STEN ANDERSSON (m)	5
Anf. 4 CARL-ERIK SKÅRMAN (m).....	6
Anf. 5 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s).....	7
Anf. 6 ANDERS YGEMAN (s)	7
Anf. 7 STEN ANDERSSON (m)	8
Anf. 8 CARL-ERIK SKÅRMAN (m).....	9
Anf. 9 ANDERS YGEMAN (s)	9
4 § Svar på interpellation 1998/99:153 om integrationspolitiken	10
Anf. 10 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	10
Anf. 11 STEN ANDERSSON (m)	11
Anf. 12 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	11
Anf. 13 STEN ANDERSSON (m)	13
Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	13
Anf. 15 STEN ANDERSSON (m)	14
Anf. 16 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	14
5 § Svar på interpellation 1998/99:238 om arbetsmarknaden i Dalsland	15
Anf. 17 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	15
Anf. 18 JONAS RINGQVIST (v)	16
Anf. 19 MARIANNE ANDERSSON (c).....	17
Anf. 20 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	18
Anf. 21 JONAS RINGQVIST (v)	18
Anf. 22 MARIANNE ANDERSSON (c).....	19
Anf. 23 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	20
Anf. 24 JONAS RINGQVIST (v)	21
Anf. 25 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	21
6 § Svar på interpellation 1998/99:249 om arbetsmarknaden i västra Värmland	22
Anf. 26 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	22
Anf. 27 RUNAR PATRIKSSON (fp)	22
Anf. 28 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	23
Anf. 29 RUNAR PATRIKSSON (fp)	24
7 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	25
Ajournering.....	25
Återupptagna förhandlingar	25
8 § Frågestund.....	25
Anf. 30 TREDJE VICE TALMANNEN	25

<i>Arbetsrätten</i>	25
Anf. 31 PETER PEDERSEN (v).....	25
Anf. 32 Statsminister GÖRAN PERSSON (s).....	26
Anf. 33 PETER PEDERSEN (v).....	26
<i>Flyktingmottagandet</i>	26
Anf. 34 HILLEVI LARSSON (s).....	26
Anf. 35 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	26
Anf. 36 HILLEVI LARSSON (s).....	27
<i>Sida</i>	27
Anf. 37 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp).....	27
Anf. 38 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	27
Anf. 39 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp).....	27
Anf. 40 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	28
Anf. 41 KARL-GÖRAN BIÖRSMARK (fp).....	28
<i>Konsekvenser vid ersättning till tvångssteriliserade</i>	28
Anf. 42 ELISABETH FLEETWOOD (m).....	28
Anf. 43 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	29
Anf. 44 ELISABETH FLEETWOOD (m).....	29
<i>EU:s jordbruksstöd</i>	29
Anf. 45 INGER LUNDBERG (s).....	29
Anf. 46 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s).....	29
Anf. 47 INGER LUNDBERG (s).....	30
Anf. 48 Jordbruksminister MARGARETA WINBERG (s).....	30
<i>Utgjämningsskatten</i>	30
Anf. 49 HENRIK WESTMAN (m).....	30
Anf. 50 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	31
Anf. 51 HENRIK WESTMAN (m).....	31
Anf. 52 Statsrådet LARS-ERIK LÖVDÉN (s).....	31
<i>Biståndet</i>	32
Anf. 53 MARIANNE ANDERSSON (c).....	32
Anf. 54 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	32
Anf. 55 MARIANNE ANDERSSON (c).....	32
Anf. 56 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	33
<i>Högekostnadsskyddet</i>	33
Anf. 57 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd).....	33
Anf. 58 Statsrådet MAJ-INGER KLINGVALL (s).....	33
Anf. 59 ESTER LINDSTEDT-STAAF (kd).....	33
<i>Flyktingmottagandet</i>	34
Anf. 60 LARS ÅNGSTRÖM (mp).....	34
Anf. 61 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	34
Anf. 62 LARS ÅNGSTRÖM (mp).....	34
Anf. 63 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	35
<i>Natos bombningar</i>	35
Anf. 64 JOHAN LÖNNROTH (v).....	35
Anf. 65 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	35
Anf. 66 JOHAN LÖNNROTH (v).....	35

Anf. 67 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	36
<i>Våld mot kvinnor i Kosovo</i>	36
Anf. 68 ANNE-KATRINE DUNKER (m).....	36
Anf. 69 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	36
Anf. 70 ANNE-KATRINE DUNKER (m).....	37
Anf. 71 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	37
<i>Utbildningsplatser på högskolan</i>	37
Anf. 72 LENNART KOLLMATS (fp).....	37
Anf. 73 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	38
Anf. 74 LENNART KOLLMATS (fp).....	38
Anf. 75 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	38
<i>Natos 50-årsjubileum</i>	38
Anf. 76 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	38
Anf. 77 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	39
Anf. 78 MARIANNE SAMUELSSON (mp)	39
Anf. 79 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	39
<i>Trafiksäkerheten</i>	40
Anf. 80 MONICA GREEN (s)	40
Anf. 81 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	40
Anf. 82 MONICA GREEN (s)	40
Anf. 83 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	41
<i>Nedläggningar inom försvaret</i>	41
Anf. 84 ERLING WÄLIVAARA (kd)	41
Anf. 85 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	41
Anf. 86 ERLING WÄLIVAARA (kd)	42
Anf. 87 Statsminister GÖRAN PERSSON (s)	42
<i>E 4:an förbi Uppsala</i>	42
Anf. 88 HARALD NORDLUND (fp).....	42
Anf. 89 Näringsminister BJÖRN ROSENGREN (s).....	42
Anf. 90 TREDJE VICE TALMANNEN	42
9 § Bordläggning	42
10 § Anmälan om interpellationer	43
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	43
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	44
13 § Kammaren åtskildes kl. 15.01	44

